

 FINNAIR 75
Aika lentää

VUOSIKERTOMUS 1997/1998

SISÄLTÖ

Tietoja osakkaille	2
Tilikauden tietoja lyhyesti	3
Tietoja Finnair Oyj:n osakkeista ja omistussuhteista	4
Osakkeet ja osakepääoma	4
Osakkeiden noteeraus	4
Osingonjako	4
Valtion omistus	4
Vaihtovelkakirjalainat	4
Johdon osakkeenomistus	5
Osakkeen kurssikehitys ja vaihto	5
Sijoitustutkimukset	5
Hallintoelimet 1.4.1998	6
Pääjohtajan katsaus	7
TILINPÄÄTÖS 1.4.1997 - 31.3.1998	
Hallituksen toimintakertomus	8
Markkinatilanne	8
Taloudellinen tulos	8
Investoinnit	9
Rahoitus	9
Osakepääoma ja osakkeet	10
Muutoksia hallinnossa	10
Henkilöstö ja palkat	10
Ympäristöasiat	10
Tilikauden 1998/99 näkymät	11
Tilinpäätöksen laadintaperiaatteet	12
Ulkomaanrahan määräiset erät	12
Johdannaisopimukset	12
Liikevaihto	12
Käyttöomaisuus ja poistot	12
Vaihto-omaisuus	13
Rahoitusomaisuus	13
Leasing	13
Tutkimus- ja kehitysmenot	13
Välittömät verot ja laskennallisen verovelan muutos	13
Eläkejärjestelyt	13
Konsernituloslaskelma	14
Konsernitase	15
Konsernin rahoituslaskelma	16
Emoyhtiön tuloslaskelma	17
Emoyhtiön tase	18
Emoyhtiön rahoituslaskelma	19
Konsernin ja emoyhtiön tilinpäätösten liitetiedot	20
Hallituksen esitys voittovarojen käytöstä	28
Tilintarkastuskertomus	29
Hallintoneuvoston lausunto	30
TOIMIALAKATSAUKSET	31
Lentotoiminta	31
Lentokalusto	32
Matkatoimistoala	32
Valmismatkatoiminta	35
Muut toimialat	37
Taloudellista kehitystä kuvaavat ja osakekohtaiset tunnusluvut	40
Tytäryhtiöt	42
Finnair-konsernin liikennetietoja	43
Finnair 75 vuotta 1.11.1998	44
Yhteystietoja	47

TIETOJA OSAKKAILLE

Yhtiökokous

Finnair Oyj:n varsinainen yhtiökokous pidetään elokuun 20. päivänä 1998 alkaen klo 15.00 Hotel Inter-Continental Helsingissä, Mannerheimintie 46-48.

Osallistumisen edellytyksenä on, että osakkeenomistaja on viimeistään 14.8.1998 merkitty Suomen Arvopaperikeskus Oy:n pitämään yhtiön osakasluetteloon. Myös osakkeenomistajalla, jonka osakkeita ei ole siirretty arvo-osuusjärjestelmään, on oikeus osallistua yhtiökokoukseen edellyttäen, että osakkeenomistaja oli rekisteröity yhtiön osakerekisteriin ennen 11.6.1993.

Tässä tapauksessa osakkeenomistajan on esitettävä yhtiökokouksessa osakekirjansa tai muu selvitys siitä, että osakkeiden omistusoikeutta ei vielä ole kirjattu arvo-osuustilille. Osakkeenomistajan on lisäksi ilmoitauduttava yhtiökokoukseen viimeistään 17.8.1998.

Osingonjakoehdotus

Finnair Oyj:n hallitus ehdottaa varsinaiselle yhtiökokoukselle, että osakkeenomistajille maksetaan tilikaudelta 1997/98 osinkoa 1,75 markkaa osaketta kohti. Hallitus ehdottaa varsinaiselle yhtiökokoukselle, että osinko maksetaan 28.8.1998 niille osakkeenomistajille, jotka ovat täsmäytyspäivänä 25.8.1998 merkitty omistajaluetteloon.

Taloudellinen informaatio

Finnair Oyj:n vuosikertomus julkaistaan elokuussa suomeksi ja englanniksi.

Tilikautena 1998/99 Finnair Oyj julkaisee yhden osavuositarkastuksen ajalta 1.4.1998-30.9.1998 ja se julkistetaan 27.11.1998.

Vuosikertomuksia ja osavuositarkastuksia voi tilata:

puhelin (09) 818 4921, faksi (09) 818 4090 tai puhelin (09) 818 4951, faksi (09) 818 4092
Internet: <http://www.finnair.fi>

Yhteystiedot

Pääkonttori

Tietotie 11 A, 01053 FINNAIR
puhelin (09) 818 81

Tiedotusosasto

Tiedotuspäällikkö Usko Määttä
puhelin (09) 818 4970, faksi (09) 818 4098

Sijoittajasuhteet

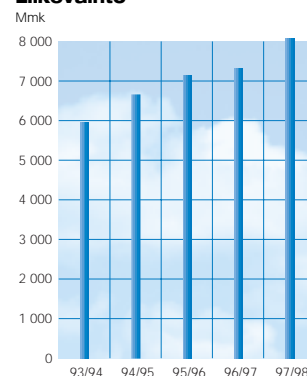
Rahoitusjohtaja Petri Pentti
puhelin (09) 818 4950, faksi (09) 818 4092

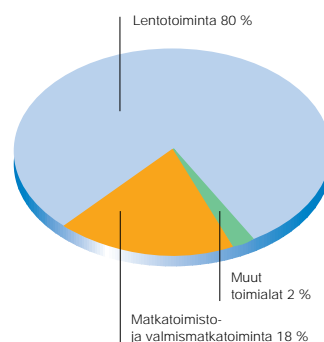
TILIKAUDEN TIETOJA LYHYESTI

Liikevaihto

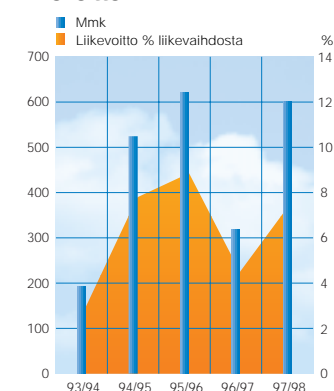
Liikevaihdon osuus toimialoittain

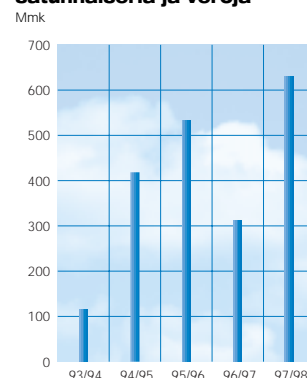
FINNAIR-KONSERNI

		1997/1998	1996/1997	Muutos %
Matkustajamäärä	1 000	7 067	6 280	12,5
Rahti- ja postimäärä	1 000 kg	76 730	66 668	15,1
Myydyt tonnikilometrit	milj.	1 428	1 254	13,9
Liikevaihto yhteensä	Mmk	8 057,6	7 403,2	8,8
Liikevaihto toimialoittain				
Lentotoiminta	Mmk	7 030,3	6 491,2	8,3
Matkatoimistoala	Mmk	349,9	292,0	19,8
Valmismatkatoiminta	Mmk	1 203,6	1 050,8	14,5
Muut toimialat	Mmk	194,7	314,8	- 38,2
- Sisäiset oikaisut	Mmk	- 720,9	- 745,6	- 3,3
Käyttökate	Mmk	1 107,5	783,6	41,3
Käyttökate liikevaihdosta	%	13,7	10,6	
Liikevoitto	Mmk	605,0	326,1	85,5
Liikevoitto liikevaihdosta	%	7,5	4,4	
Tulos ennen satunnaiseriä ja veroja	Mmk	626,7	310,4	101,9
Tilikauden voitto	Mmk	509,7	322,8	57,9
Tulos/osake	mk	6,11	2,48	
Oma pääoma/osake	mk	39,31	34,43	
Osakkeen pörssikurssi 31.3.	mk	54,00	36,90	
Bruttoinvestoinnit	Mmk	878,6	1 055,1	
Korolliset velat	Mmk	1 297,0	1 602,0	
Oma pääoma	Mmk	3 254,6	2 825,2	
Omavaraisuusaste	%	46,5	42,9	
Velkaantumisaste (Gearing)	%	- 5,4	9,9	
Henkilöstö keskimäärin	henkilöä	10 706	10 533	1,6

Liikevoitto

Tulos ennen satunnaiseriä ja veroja

TIETOJA FINNAIR OYJ:N OSAKKEISTA JA OMISTUSSUHTEISTA

OSAKKEET JA OSAKEPÄÄOMA

Yhtiön maksettu, kaupparekisteriin merkitty osakepääoma 31.3.1998 oli 413 982 415 markkaa, käsittäen 82 796 483 osaketta. Yhtiökokouksessa kullakin osakkeella on yksi ääni. Osakkeen nimelisarvo on 5,00 markkaa.

Finnair Oyj:n vähimmäis- ja enimmäisosakepääoma ovat 300 Mmk ja 1 200 Mmk, joissa rajoissa osakepääomaa voidaan korottaa tai alentaa yhtiöjärjestystä muuttamatta. Yhtiön osakkeet liitettiin arvo-osuusjärjestelmään kesäkuussa 1993.

OSAKKEIDEN NOTEERAUS

Finnair Oyj:n osakkeet noteerataan Helsingin Arvopaperipörssissä. Lisäksi osakkeilla on käyty kauppaa tammikuusta 1995 asti myös SEAQ-järjestelmässä (Stock Exchange Automatic Quotation system) Lontoon pörssissä.

OSINGONJAKO

Finnair Oyj:n hallitus ehdottaa varsinaiselle yhtiökokoukselle, että tilikaudelta 1997/98 maksetaan osinkoa 1,75 markkaa osakkeelta eli yhteensä 144 893 845,25 markkaa.

VALTION OMISTUS

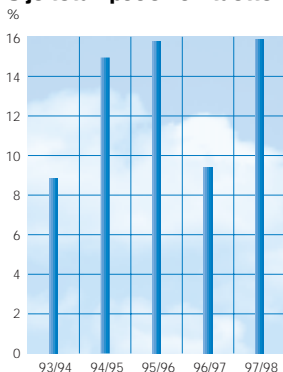
Tilikauden päättyessä 31.3.1998 Suomen valtio omisti 59,8 % yhtiön osakkeista ja osakkeiden tuottamista äänistä. Eduskunta päätti 20.6.1994, samalla kun suostumus annettiin valtion omistuksen laskemiseen Finnair Oyj:ssä alle kahden kolmasosan, että valtion tulee omistaa Finnair Oyj:n osakkeista yli puolet. Mikäli kaikki liikkeellä olevat vaihtovelkakirjat vaihdetaan Finnair Oyj:n osakkeiksi, olisi Suomen valtion omistusosuus 57,5%.

VAIHTOVELKAKIRJALAINAT

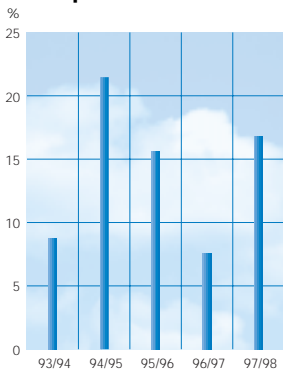
Finnair Oyj on laskenut liikkeelle kaksi vaihtovelkakirjalainaa. Yhtiön hallitus laski elokuussa 1991 yhtiökokouksessa saamansa valtuutuksen nojalla maaliskuussa 1992 liikkeeseen 150 Mmk:n vaihtovelkakirjalainan, joka erääntyy vuonna 1999. Velkakirjat voidaan vaihtaa yhtiön osakkeisiin siten, että 1000 markan nimellisarvoisella velkakirjalla saa 54,4 kpl Finnair Oyj:n viiden markan nimellisarvoista osaketta. Vaihto aika on vuosittain 1.4.-30.10. Velkakirjoja oli 31.3.1998 mennessä vaihdettu yhteensä 114 834 000 markan edestä 5 850 921 osakkeeseen. Mikäli kaikki 31.3.1998 vaihtamatta olleet velkakirjat vaihdetaan osakkeiksi, nousee yhtiön osakepääoma 9 565 150 markalla vastaten 1 913 030 osaketta.

Vuoden 1994 helmikuussa yhtiön hallitus laski elokuussa 1993 yhtiökokoukselta ja marraskuussa 1993 ylimääräiseltä yhtiökokoukselta saamansa valtuutuksen nojalla liikkeeseen eräpäivättömän 230 Mmk:n vaihdettavan debentuurilainan. Laina on oman pääoman luonteinen ns. pääomalaina. Velkakirjat voidaan vaihtaa yhtiön osakkeisiin siten, että 10 000 markan nimellisarvoisella velkakirjalla saa 271 kpl Finnair Oyj:n viiden mar-

Sijoitetun pääoman tuotto

Oman pääoman tuotto

Finnair Oyj:n

osakkeenomistajat

osakasluettelon 31.3.1998 mukaan

Osakkaat	Osakemäärä	Osuus %
Suomen valtio	49 510 682	59,80
Sampo-ryhmä yhteensä	2 799 697	3,38
Eläkevakuutusosakeyhtiö Ilmarinen	2 235 000	2,70
Pohjola-yhtiöt yhteensä	1 723 000	2,08
Neste Oyj	1 097 620	1,33
Kuntien eläkevakuutus	1 005 900	1,21
Tapiola yhteensä	549 400	0,66
Varma yhteensä	531 700	0,64
Sijoitusrahasto Merita Fennia	261 800	0,32
Suomen itsenäisyyden juhlarahasto	225 000	0,27
Hallintarekisteröidyt yhteensä	17 814 124	21,52
Muut yhteensä	5 042 560	6,10
Kaikki yhteensä	82 796 483	100,00

Finnair Oyj:n

osakkeenomistuksen

jakautuminen 31.3.1998

Osakkeiden lukumäärä	Omistaja	Osakemäärä	Osuus %
1-100	3 858	180 740	0,22
101-1 000	2 296	730 499	0,88
1 001-10 000	342	897 558	1,08
10 001-100 000	72	2 489 991	3,01
100 001-1 000 000	19	5 688 496	6,87
1 000 001-	5	54 949 202	66,37
Hallintarekisteröidyt	7	17 814 124	21,52
Arvo-osuuksiksi vaihtamatta		45 873	0,06
Yhteensä	6 599	82 796 483	100,00

Finnair Oyj:n

osakkeenomistajaryhmät

31.3.1998

	Kpl	Osuus %	Osakemäärä	Osuus %
Julkisyhteisöt	33	0,50	52 365 615	63,25
Yhteisöt	44	0,67	439 402	0,53
Kotitaloudet	6 200	93,95	1 564 572	1,89
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	56	0,85	8 802 954	10,63
Yritykset	231	3,50	1 703 956	2,06
Ulkomaiset	28	0,42	59 987	0,07
Hallintarekisteröidyt	7	0,11	17 814 124	21,52
Arvo-osuuksiksi vaihtamatta			45 873	0,06
Yhteensä	6 599	100,00	82 796 483	100,00

kan nimellisarvoista osaketta. Vaihto aika on vuosittain 1.1.-31.1. ja 1.4.-31.12. Velkakirjoja oli 31.3.1998 mennessä vaihdettu yhteensä 181 120 000 markan edestä 4 908 352 osakkeeseen. Mikäli kaikki 31.3.1998 vaihtamatta olleiden velkakirjojen haltijat käyttävät oikeuttaan vaihtaa velkakirjat osakkeiksi, nousee yhtiön osakepääoma 6 623 240 markalla vastaten 1 324 648 osaketta.

Vaihtovelkakirjalainoista on tarkempi selvitys tilinpäätöksen liitetietojen kohdissa 22 ja 24.

JOHDON OSAKKEENOMISTUS

Yhtiön hallintoneuvoston ja hallituksen jäsenet sekä pääjohtaja omistivat 31.3.1998 yhteensä 6 447 osaketta, mikä on 0,008 % koko osakemäärästä ja äänivallasta.

OSAKKEEN KURSSIKEHITYS JA VAIHTO

Finnair Oyj:n osakkeen noteeraus Helsingin Arvopaperipörssissä tilikauden viimeisenä päivänä oli 54,00 mk. Yhtiön osakekannan markkina-arvo oli 4 471,0 Mmk (3 028,0). Tilikauden ylin kaupantekokurssi oli 56,00 mk (40,00) ja alin 34,00 mk (30,30).

Osakkeita välitettiin Helsingin Arvopaperipörssissä tilikauden aikana 21,1 milj. kappaletta (32,7) vaihtoarvoltaan 895,1 Mmk (1 126,2).

SIJOITUSTUTKIMUKSET

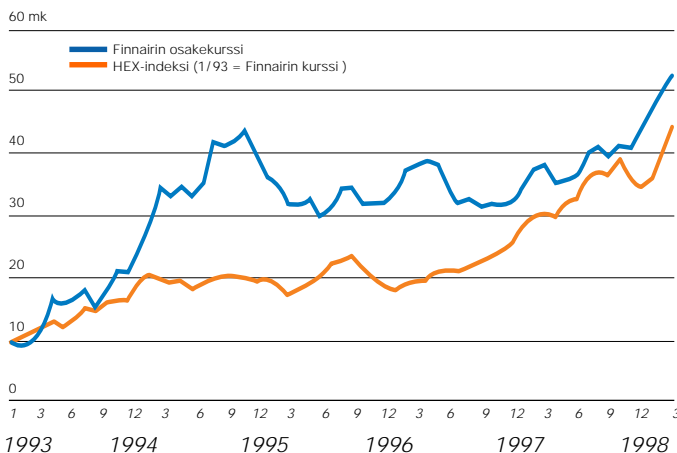
Ainakin seuraavat pankit ja pankkiiriliikkeet ovat tehneet Finnair Oyj:stä sijoitustutkimuksen:

Alfred Berg, Lontoo
Aros Securities, Helsinki
Arctos Securities, Helsinki
Daiwa, Lontoo
Dresdner Kleinwort Benson, Lontoo
Den Danske Bank, Kööpenhamina
Deutsche Morgan Grenfell, Frankfurt
Enskilda Securities, Helsinki
Handelsbanken, Helsinki
Impivaara Securities, Lontoo
Merita Pankkiiriliike, Helsinki
NatWest Securities, Lontoo
Protos Pankkiiriliike, Helsinki
Postipankki, Helsinki
SG Securities, Lontoo

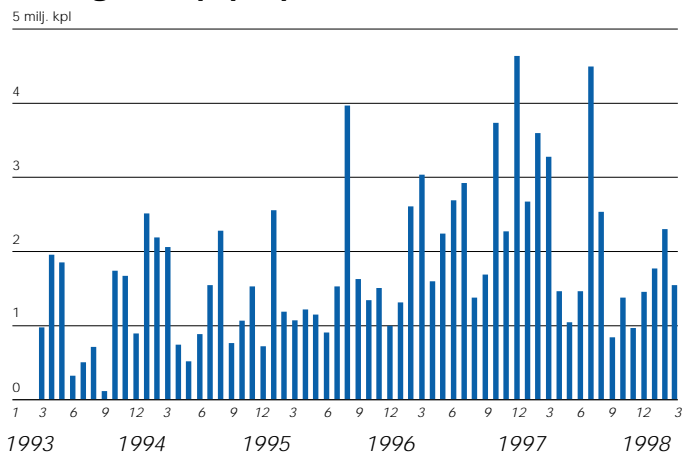
Osakekohtaisia tunnusluku- ja pörssikurssitietoja

Osakekohtaiset tunnusluvut		1993/94	1994/95	1995/96	1996/97	1997/98	
Tulos/osake	mk	1,93	5,10	4,56	2,48	6,11	
Oma pääoma/osake	mk	22,72	27,68	31,74	34,43	39,31	
Hinta/voittosuhte (P/E)		17,44	5,69	8,26	14,86	8,83	
Osakemäärät ja pörssikehitys							
Osakeantioikaistu lukumäärä keskimäärin	kpl	59 509 008	71 649 571	81 584 480	82 053 018	82 796 483	
Osakeantioikaistu lukumäärä tilikauden lopussa	kpl	64 537 260	81 556 420	81 584 480	82 053 018	82 796 483	
Osakkeiden lukumäärä tilikauden lopussa	kpl	64 537 260	81 556 420	81 584 480	82 053 018	82 796 483	
Osakeantioikaistut kurssit	ylin	mk	38,00	46,00	39,50	40,00	56,00
	alin	mk	7,87	28,00	28,30	30,30	34,00
Osakekannan markkina-arvo 31.3.	Mmk	2 175	2 365	3 076	3 028	4 471	
Osakkeiden vaihto	kpl	15 518 144	14 319 356	20 849 877	32 667 714	21 061 343	
Vaihto % keskimääräisestä osakemäärästä	%	26,10	20,00	25,56	39,81	25,43	

Finnair Oyj:n osakkeen kurssikehitys verrattuna HEX-indeksiin

Finnair Oyj:n osakkeiden vaihto Helsingin Arvopaperipörssissä

HALLINTOELIMET 1.4.1998

HALLINTONEUVOSTO

Markku Hyvärinen

puheenjohtaja
toimitusjohtaja,
Eläkevakuutusyhtiö
Eläke-Sampo

Riitta Backas

ekonomi,
Thomesto Oy

Jouko K. Leskinen

pääjohtaja,
Vakuutusosakeyhtiö Sampo Oyj

Matti Piuhola

toimitusjohtaja

Pertti Salolainen

suurlähtetälläs,
Lontoo

Henkilöstöedustajat

Antti Lehto

Felix Björklund

varapuheenjohtaja
toimitusjohtaja,
Oy Karl Fazer Ab

Tarja Kautto

kansanedustaja

Pekka Perttula

ryhmäsihteeri,
Suomen Keskusta r.p.

Jaakko Pohjola

hallitusneuvos,
Liikenneministeriö

Peter Stenlund

ulkoasiainneuvos,
Ulkoministeriö

Markku Kaukanen

Pekka Kivelä

ekonomi

Mikko Pesälä

Eduskunnan
I varapuhemies

Virpa Puisto

kansanedustaja

Ralf Sund

puoluesihteeri,
Vasemmistoliitto r.p.

Aino Laaksonen

Markku Koskenniemi

toimitusjohtaja
Tammerneon Oy

Sirpa Pietikäinen

kansanedustaja

Jussi Ranta

kehittämissihteeri,
Etelä-Karjalan Liitto

Iiro Viinanen

pääjohtaja,
Pohjola-Yhtymä Vakuutus Oyj

Juhani Sinisalo

HALLITUS

Harri Holkeri

puheenjohtaja
valtionneuvos

Robert G. Ehrnrooth

hallituksen puheenjohtaja,
Metra Oyj Abp

Eva-Christina Mäkeläinen

suurlähtetälläs,
Wien

Jaakko Ihamuotila

varapuheenjohtaja
vuorineuvos,
Neste Oyj

Ari Heiniö

toimitusjohtaja,
Oyj Stockmann Abp

Antti Potila

pääjohtaja,
Finnair Oyj

Raimo Hertto

kauppaneuvos

Helena Terho

laatujohtaja,
Kone Oyj

Seppo Härkönen

toimitusjohtaja,
Suomen Ulkomaankauppaliitto

JOHTOKUNTA

Antti Potila

puheenjohtaja
pääjohtaja

Mauri Annala

johtaja,
talous, tytäryhtiöt,
Finnair Catering

Jouko Malén

johtaja,
teknillinen ryhmä

Henkilöstön edustajina yhtiön johtokunnan kokouksiin on kutsuttu

Henry Johansson

Henrik Arle

johtaja,
rahoitus, kansainväliset suhteet,
tietohallinto

Juhani Suomela

johtaja,
henkilöstö ja palvelu

Nilgün Josipov

Jorma Eloranta

johtaja,
lentotoimintaryhmä

Marja Vaitti

Leif Lundström

johtaja,
markkinointiryhmä

TILINTARKASTAJAT

Erkki Mäki-Ranta

HTM

Pekka Nikula

KHT
SVH Coopers & Lybrand KHT-yhteisö

VARATILINTARKASTAJAT

Tauno Haataja

KHT

Jorma Heikkinen

KHT

PÄÄJOHTAJAN KATSAUS

Kansantalouden vireä kasvu heijastui suoraan yhtiömme lentoliikenteen kysyntään. Kasvua lisäsi liikenteen vapauttamisesta syntyneitten uusien mahdollisuuksien hyödyntäminen Suomen ulkopuolella, lähinnä Ruotsissa. Yhtiömme matkustajamäärä oli päätyneenä tilivuonna 12,5 % suurempi kuin edellisenä tilivuonna ja ylitti seitsemän miljoonan matkustajan rajan. Kasvu oli eurooppalaista keskitasoa nopeampaa.

Vapautetuilla markkinoilla hintakilpailu tiukkeni ja hintataso aleni. Kilpailijoiden mielenkiinto Suomen markkinoita kohtaan lisääntyi ja suuntautui myös kotimaan liikenteeseen.

Yhtiömme resurssit olivat tiiviissä käytössä. Kuljetettujen tonnikilometrien määrä kasvoi 13,9 % edellisestä vuodesta.

Finnair-konsernin liikevaihto kasvoi 8,8 %, ja tulos oli selvästi edellisvuotta parempi.

Lentoliikenteessä on edelleen käynnissä voimakas kansainvälinen rakennemuutos. Sitä kuvastavat jatkuvasti kehittyvät ja muuttuvat lentoyhtiöitten yhteistyösuhteet. Muutoksia tapahtuu sekä eurooppalaisella että globaalilla foorumilla. Kehitys kulkee kohti yhä suurempia ja harvempia lentoyhtiöryhmittymiä, jotka yhteistyön avulla pyrkivät toisaalta tarjoamaan asiakkailleen mahdollisimman kilpailukykyiset ja laajat palvelut ja toisaalta alentamaan toiminnan kustannuksia.

Yhteistyöryhmittymien muodostuminen on vielä kehityksen alkuvaiheessa, haparoivaa ja osittain sekavaakin. Asiakkaitten on mahdotonta seurata jatkuvasti esille tulevia uusia rakenteita. Kilpailuviranomaiset puolestaan valvovat kehitystä tarkasti ja asettavat sille omia ehtojaan.

Lentoliikenteen vapauttamisen jatkuessa lentoyhtiöitten integroituminen suuremmiksi kokonaisuuksiksi on kuitenkin luonnollista ja välttämätöntä. Markkinavoimaa pyritään kaikin keinoin vahvistamaan ja tehokkuutta parantamaan. Globaalisti toimiville asiakkaille on pystyttävä tarjoamaan globaaleja palveluja. Yksittäiset lentoyhtiöt, suurimmatkaan, eivät tähän nykyisellään yksin pysty.

Yhdysvalloissa, missä on kysymys samassa maassa olevien yhtiöitten yhdistymisestä, ollaan jo pitkällä. Sielläkin keskittyminen kuitenkin edelleen jatkuu. Euroopassa integroituminen on ollut hitaampaa, sillä eri maissa olevien yhtiöitten yhdistyminen on monista syistä vaikeata. On ollut tyydyttävä yhteistyösopimuksiin, joiden hyöty ja pitävyyden on omistuksellista integroitumista heikompi. Suunta on kuitenkin kohti yhä suurempia globaalisti toimivia lentoyhtiöryhmittymiä.

Vapaa kilpailu on asiakkaitten kannalta epäilemättä edullista. Lentoyhtiöitten halu kasvaa pitää huolen siitä, että tarjontaa riittää, jos vain kysyntää riittää. Liikenne voidaan yhä vapaammin suunnitella puhtaasti liiketaloudelliselta pohjalta ilman, että valtakunnan rajat sitä liiaksi rajoittavat. Hintakilpailu pitää puolestaan hinnat kurissa. Integroitumisen edetessä kilpailu painottuu globaalien ryhmittymien väliseksi enemmän kuin yksittäisten lentoyhtiöitten väliseksi.

Myös matkatoimistojen ja valmismatkojen järjestäjien piirissä on tapahtumassa rakennemuutoksia ja integroitumista kohti kansainvälistymistä ja suurempia kokonaisuuksia. Matkatoimistot suuntautuvat agenttityyppisestä, välittävästä toiminnasta kohti itsenäisempää, lisäarvoa luovaa toimintaa, josta asiakkaat ovat valmiita maksamaan. Valmismatkojen järjestäjille integroituminen tarjoaa mahdollisuudet tarjottavan tuotevalikoiman laajentamiseen ja tuotantokustannusten alentamiseen. Hotellien ketjuuntuminen ja keskittyminen kansainvälisiksi ryhmittymiksi menee sekin yhä pidemmälle.

Lentoliikenteen ja siihen liittyvien palvelujen kysyntä kasvaa elintason noustessa ja globaalien talouskasvun myötä. Toisaalta hyvin toimivat lentoyhteydet ovat kasvun edellytys. Lentoliikenteen vapauttamiskehitys jatkuu osana kansainvälisen kaupan yleistä vapauttamista.

Suomalaispohjaisen lentoliikenteen kansainvälinen kilpailukyky on nyt kohtuullisen hyvä. Ilmailun infrastruktuuri on Suomessa hyvässä kunnossa ja se tulee toimeen ilman ulkopuolista tukea. Sisäisen kulttuurimuutoksen on kuitenkin meilläkin jatkuttava, ja toiminnan yritys- ja palveluluonne on yhä selvemmin mielletävä. Siirtymistä sisäisestä henkilöstöpainotteisuudesta ulkoiseen asiakaspainotteisuuteen on jatkettava. Lentoliikenteen erikoispiirteet, erityisesti kaiken edelle menevä ehdoton turvallisuusvaatimus ja sen edellyttämien sääntöjen tarkka noudattaminen on muutoksista huolimatta kuitenkin aina muistettava.

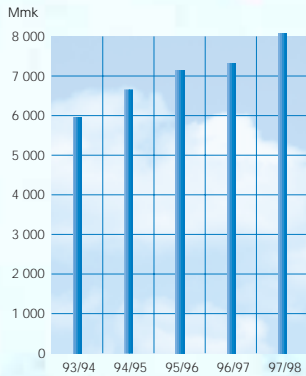
Palvellakseen asiakkaitaan parhaalla mahdollisella tavalla ja säilyttääkseen kilpailukykyänsä suomalaisenkin lentoliikenteen on syytä olla aktiivisesti mukana alan kansainvälisessä integraatiokehityksessä. Siihen 75 vuoden kokemus, henkilöstön korkea ammattitaito ja lentoyhtiön vahvistunut taloudellinen asema antavat hyvät mahdollisuudet.

Antti Potila

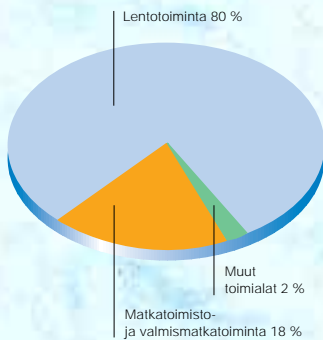
TILINPÄÄTÖS 1.4.1997 - 31.3.1998

HALLITUKSEN TOIMINTAKERTOMUS

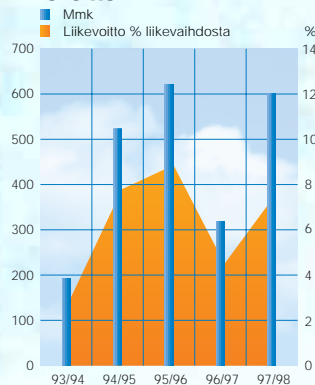
Liikevaihto

Liikevaihdon osuus toimialoittain

Liikevoitto

Finnair-konsernin liiketoiminta kehittyi myönteisesti, ja taloudellinen tulos oli selvästi edellisvuotta parempi. Lentoliikenteen palvelujen kysyntä kasvoi kaikilla liikenteen sektoreilla, ja yhtiön resurssit olivat täydessä käytössä. Toimintakustannusten kasvu oli tuottojen kasvua hitaampaa. Taserakenne vahvistui ja maksuvalmius parani edelleen.

Kysynnän suotuisa kehitys on jatkunut myös alkaneen uuden tilivuoden puolella, joskin kasvuvauhti on hidastumassa. Kilpailu asiakkaita tulee edelleen kiristymään. Tämä tulee heijastumaan myös tuloskehitykseen. Samanaikaisesti tullaan kuitenkin jatkamaan tuloksetekokyvyn parantamiseen tähtäävän kolmevuotisen Ohjelma 2:n toimenpiteitä.

Kilpailu on saanut uusia piirteitä. Ulkomaiset lentoyhtiöt ovat lisänneet merkittävästi tarjontaansa Suomeen ja laajentaneet toimintaansa myös Suomen sisäiseen liikenteeseen. Finnair on puolestaan vahvistanut kansainvälistä asemaansa lisäämällä liikennettä Suomen ulkopuolella hyödyntämällä vapautetun lentoliikenteen tarjoamia uusia mahdollisuuksia. Lisäksi yhtiö on solminut joukon uusia yhteistyösopimuksia muiden lentoyhtiöiden kanssa.

Tuloksen johdosta täytyivät henkilöstön voittopalkkion maksamisen edellytykset. Voittopalkkiota suoritetaan henkilöstörahastolle 24 Mmk. Lisäksi hallitus päätti maksaa emoyhtiön henkilöstölle samansuuruisen tulospalkkion, joka maksetaan yhtiön 75-vuotispäivänä 1.11.1998. Palkkiot on sisällytetty tilinpäätöksen kuluihin ja ne ovat yhteensä henkilösivukuluineen 55,2 Mmk.

Hallitus esittää yhtiökoukokselle, että osinkoa jaetaan 1,75 markkaa osakkeelta. Edellisenä vuonna osinko oli 1,00 markkaa.

MARKKINATILANNE

Suomen lentoliikenne virkistyi tuntuvasti edelliseen vuoteen verrattuna, ja liikennemäärien kasvu oli eurooppalaista keskitasoa nopeampaa. Finnair-konsernin liikenteen matkustajamäärä kasvoi 12,5 % ja henkilökilometreillä mitattuna 12,9 %. Rahtimäärä kasvoi 15,1 %. Matkustajakuormitusuhde parani 2,2 %-yksiköllä 71,2 %:iin.

Lentoliikenteen kehitys oli vuonna 1997 Euroopan alueella suotuisa. Euroopan lentoyhtiöiden yhteisjärjestön AEA:n jäsenyhtiöitten lentoliikenteen henkilökilometrimäärä kasvoi reittiliikenteessä keskimäärin 9,3 % ja rahtitonnikilometrien määrä 5,2 %. Matkustajaliikenteen keskimääräinen kuormitusuhde nousi 2,0 %-yksiköllä 72,0 %:iin.

Keskimääräistä selvästi nopeamman kasvun johdosta Finnairin markkinaosuus eurooppalaisten lentoyhtiöitten yhteenlasketusta liikenteestä oli edellisvuotta suurempi.

Suomen markkinoita on Euroopan lentoliikenteen vapautumisen myötä säilyttänyt voimakas kilpailun kiristyminen. Finnairin markkinaosuus Suomen kansainvälisen reittiliikenteen matkustajamäärästä laski edellisestä vuodesta kesäliikennekaudella 1997

3,8 %-yksiköllä ja oli 60,0 %. Talviliikennekaudella 1997/98 markkinaosuuden lasku hidastui tilikauden loppua kohti. Osuus oli 57,4 %, mikä oli 3,7 %-yksiköä alle edellisen vuoden talvikauden. Finnair on vastaavasti lisännyt tarjontaa ja markkinaosuutta ulkomailla, erityisesti Tukholman liikenteessä.

Lomaliikenteen kasvu oli voimakasta, ja Finnairin markkinaosuus nousi huomattavasti. Kesäliikennekaudella 1997 markkinaosuus kasvoi 10,8 %-yksiköllä 86,2 %:iin. Talviliikennekaudella markkinaosuus nousi 23,6 %-yksiköllä 83,2 %:iin.

Lentoliikenteen kilpailutilannetta ovat muuttamassa monet meneillään olevat lentoyhtiöiden keskinäiset liittoutumiset. Myös matkailuelinkeinojen muilla toimialoilla on tapahtumassa rakennemuutoksia, jotka tähtäävät kansainvälistymiseen ja suurempiin yrityskokonaisuuksiin. Tällaista kehitystä on tapahtunut matkatoimistojen, valmismatkajärjestäjien sekä hotellitoiminnan osalta. Lentoliikenteen liittoutumat rakentuvat pääosin suurten kansainvälisten lentoyhtiöiden ympärille ja pienemmät yhtiöt hakeutuvat suurten liittoutumiin. Aikaisempien vuosien pyrkimys fuusioiden ja todellisten suuryritysten muodostamiseen on jäänyt toistaiseksi toteutumatta. Liittoutumat on koettu vahvaksi kilpailukeinoksi, joka avaa maailmanlaajuiset markkinat niihin kuuluville yhtiöille itsenäisyyttä menettämättä. Liittoutumat eivät ole vielä vakiintuneet, vaan kehitystä leimaa jatkuvasti muuttuva levoton käymistila. Laaja-alaisen yhteistyösopimusten ohella lentoyhtiöt ovat solmineet pienimuotoisempia keskinäisiä kuljetuskapasiteetin vuokraussopimuksia nk. code-share-periaatteella, jonka mukaan toinen lentoyhtiö vuokraa sovittuun kiintiön toisen yhtiön liikennöimän lennon matkustamo- tai rahtitilasta. Vuokralle ottava yhtiö myy kuljetuksen omilla lentotunnuksillaan ja hinnoitteluperiaatteillaan.

Finnair aloitti keväällä 1997 British Airwaysin kanssa neuvottelut, joiden tuloksena yhtiöt julkistivat yhteistyösopimuksensa 27.2.1998. British Airways on kansainvälisen matkustajaliikenteen matkustajamäärällä mitattuna maailman johtava lentoyhtiö. Se liikennöi yli 160 kohteeseen 83 maassa ympäri maailmaa. Finnairin aikaisempi yhteistyö Lufthansan kanssa matkustajaliikenteessä lopetettiin yhtiöitten yhteisellä päätöksellä.

Tilikauden päättyessä Finnairilla oli 14 lentoyhtiön kanssa sellainen code-share-sopimus, jonka perusteella Finnair oli omiin reitteihinsä sisältyvien lentopaikkojen myyjänä sekä 9 sellaista sopimusta, joissa Finnair oli lentopaikkojen ostajana. Näiden sopimusten perusteella Finnairin myymien lentopaikkojen tuotot olivat 209,3 Mmk, mikä on 3,5 % lentokuljetustuotoista. Muilta vuokrattujen lentopaikkojen kulut olivat 104,5 Mmk.

TALOUDELLINEN TULOS

Finnair-konsernin tilivuoden liikevaihto oli 8 057,6 Mmk. Edellisen tilivuoden liikevaihto oli 7 403,2 Mmk. Liikevaihto kasvoi 8,8 %. Liiketoiminnan kulut kasvoivat 6,2 %. Liikevoitto oli 605,0 Mmk oltuaan vuotta

aikaisemmin 326,1 Mmk. Voitto ennen satunnaiseriä ja veroja oli 626,7 Mmk ja tilikauden voitto 509,7 Mmk. Edellisenä vuonna voitto ennen satunnaiseriä ja veroja oli 310,4 Mmk ja tilikauden voitto 322,8 Mmk.

Liiketoiminnan muut tuotot olivat 168,3 Mmk. Ne sisältävät lentokaluston myynneistä syntyneitä käyttöomaisuuden myyntivoittoja 142,3 Mmk. Edellisenä vuonna liiketoiminnan muut tuotot olivat 79,6 Mmk ja ne sisälsivät 59,1 Mmk lentokaluston myyntivoittoja.

Konsernin henkilöstömenot kasvoivat 8,1 %. Ne sisältävät yhteensä 55,2 Mmk emoyhtiön henkilöstölle maksettavaa tulospalkkiota henkilösivukuluineen. Tästä summasta henkilöstörähoito voittopalkkioerä on 24,0 Mmk. Polttoainekulut nousivat 5,4 %. Lentopetrolin hinta oli katsauskaudella Suomen markoissa keskimäärin 4,4 % edellisvuotta alaisempi. USD-kurssi suhteessa Suomen markkaan oli tilikaudella keskimäärin 13,6 % korkeampi kuin edellisenä vuonna, ja polttoainehinta on sidottu USD-kurssiin.

Liikennöimismaksuista johtuvat kustannukset laskivat 16,5 % edellisestä vuodesta. Lasku johtui siitä, että liikennöimismaksuihin sisältyvien matkustajamaksujen käsittelymenettelyä muutettiin siten, että Suomessa lennolle lähtevästä matkustajasta perittävä matkustajamaksu eriytettiin sekä koti- että ulkomaan reittiliikenteen lentolippujen hinnoista. Se tilitetään suoraan Ilmailulaitokselle. Muutoksesta johtuen tilinpäätökseen kirjatut matkustajamaksut olivat päättyneenä tilikautena vain 47,1 Mmk, kun ne edellisenä tilikautena olivat 246,9 Mmk. Verrattaessa edelliseen vuoteen on otettava huomioon, että matkustajamaksujen kirjausmuutos alentaa samalla summalla sekä liikevaihtoa että kustannuksia. Matkustajamäärän lisäys ja matkustajamaksun korotukset huomioon ottaen tilivuoden sekä tuotot että kustannukset olisivat aikaisemman kirjaustavan mukaan olleet noin 265,0 Mmk suuremmat.

Lentotoiminnan liikevaihto kuljetettua tonnikilometriä kohden laski 4,9 %. Vastaavasti lentotoiminnan toimintakulut tarjottua tonnikilometriä kohden laskivat 5,8 % edellisestä vuodesta. Ilman matkustajamaksun kirjaustavan muutosta, lentotoiminnan liikevaihto tonnikilometriä kohden olisi laskenut 1,4 % ja kulut 1,6 %.

Yhtiön johto käynnisti tilikauden alussa ohjelman, jonka tavoitteena on parantaa yhtiön vuosittaista tuloksentekokykyä yhteensä 500,0 Mmk kolmen vuoden aikana. Hanke nimettiin Ohjelma 2 :ksi ja se on jatkoa aikaisemmalle, jo loppuun viedylle talouden tervehdyttämishajelmalle. Ohjelma 2:ssa pyritään pysyvien rakenteellisten muutosten avulla tuotosten lisäämiseen, kustannusten alentamiseen, ka-

pasiteetin käytön tehostamiseen ja asiakaspalvelun parantamiseen. Talouden ohjausta ja valvontaa pyritään samalla parantamaan.

Tilikauden päättyessä Ohjelma 2:n ensimmäisen vuoden tavoitteet saavutettiin. Pääoman tuotto, tulos ja jalostusarvo paranivat. Tuottavuus eli kuljetettu matkustajamäärä yhtiön palveluksessa olevaa henkilöä kohden nousi ohjelman ensimmäisen vuoden tavoitteita enemmän. Pääosa vaikutuksista saavutettiin jakelukustannusten ja tuottojen optimoinnilla. Ohjelmaan sisältyy tuotannon suunnittelun, jakelun ja ohjauksen järjestelmien uusimisia ja tehostamisia. Niiden vaikutukset painottuvat ohjelman loppupuolelle.

Konsernin kaikkien toimialojen tulokset olivat edellisvuotta parempia ja emoyhtiön kehityksen mukaisia.

INVESTOINNIT

Konsernin kokonaisinvestoinnit varaosineen ja laitteineen olivat ilman ennakkomaksuja 878,6 Mmk (1 055,1 Mmk). Lentokalustohankinnat olivat 616,5 Mmk (810,7 Mmk) ja ne koostuivat Finnairin käytössä rahoitusleasattuna olleiden kolmen MD-82 -koneen ja yhden SAAB 340 -koneen lunastuksesta omaksi sekä yhden käytetyn MD-83 -koneen ostosta. Lentokaluston myynteihin sisältyy kahden DC-10 - ja neljän MD-82 -koneen myynti. Jälkimmäiset vuokrattiin takaisin ns. sale and lease back -periaatteella. Kaikkiaan yhtiön käytössä olevien lentokoneiden määrä lisääntyi tilikauden loppuun mennessä kolmella koneella edellisestä vuodesta ja oli 57 konetta. Investoinnit rakennushankkeisiin olivat 84,0 Mmk (78,0 Mmk) ja muuhun käyttöomaisuuteen 178,1 Mmk (166,3 Mmk).

Lomaliikenteen tarkoituksiin vuokrattuja Boeing 757 -tyyppisiä koneita otettiin käyttöön kolme kappaletta. Neljäs kone toimitettiin yhtiölle toukokuussa 1998. Lisäksi yhtiö on sopinut viidennen Boeing 757 -koneen vuokraamisesta huhtikuusta 1999 alkaen.

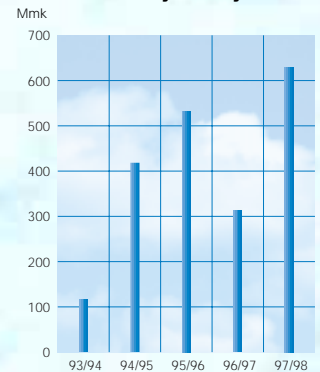
Kesäkuussa 1997 tehtiin merkittävä päätös yhtiön DC-9 - ja MD-80 -koneitten korvaamisesta uusilla Airbus A320 -perheen koneilla. Tehty perustilauks käsittelee 12 konetta, joiden toimitukset tapahtuvat vuosina 1999-2001. Perustilauksen arvo on noin 2,2 miljardia markkaa. Lisäksi on sovittu yhteensä 24 samantyyppisen koneen toimitusvarauksista myöhempiä toimituksia varten.

RAHOITUS

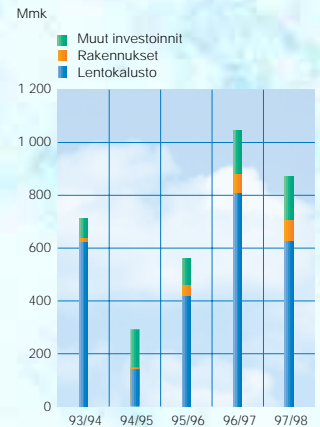
Tulorahoitus ennen investointeja oli 1 013,2 Mmk (904,9 Mmk).

Omavaraisuusaste oli tilikauden päättyessä 46,5 % (42,9 %). Konsernilla ei ollut korollista nettovelkaa,

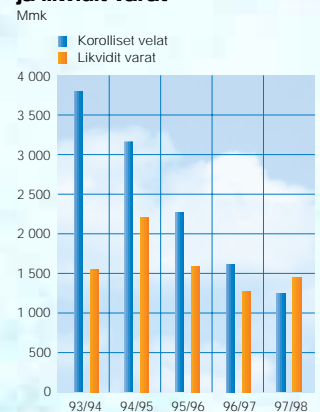
Tulos ennen satunnaiseriä ja veroja

Bruttoinvestoinnit

Korolliset velat ja likvidit varat

Liikevaihto ja liikevoitto toimialoittain

	Liikevaihto, Mmk			Liikevoitto, Mmk		
	1997/98	1996/97	Muutos %	1997/98	1996/97	Muutos %
Lentotoiminta	7 030,3	6 491,2	8,3	565,7	302,9	86,8
Matkatoimistoala	349,9	292,0	19,8	15,1	5,6	169,6
Valmismatkatoiminta	1 203,6	1 050,8	14,5	1,7	0,3	466,7
Muut toimialat	194,7	314,8	-38,2	20,6	15,8	30,4
Yhteensä	8 778,5	8 148,8	7,7	603,1	324,6	85,7
- Sisäiset oikaisut	- 720,9	- 745,6	- 3,3	1,9	1,5	26,7
Yhteensä	8 057,6	7 403,2	8,8	605,0	326,1	85,5

Liikevaihdon supistuminen muiden toimialojen kohdalla johtuu hotellitoimintoista luopumisesta.

koska likvidit varat ylittivät korolliset velat 174,2 Mmk:lla. Edellisen tilivuoden päättyessä nettovelan määrä oli 279,4 Mmk. Velkaantumisaste (gearing) aleni negatiiviseksi - 5,4 %:iin (9,9 %).

Nettorahoitustuotot olivat 21,8 Mmk, mikä oli 0,3 % liikevaihdosta. Edellisen vuoden nettorahoituskulut olivat 15,7 Mmk, mikä oli 0,2 % liikevaihdosta.

Konsernin maksuvalmius säilyi edelleen vahvana. Lisäksi joulukuussa 1997 solmittiin kansainvälisen pankkisyndikaatin kanssa sopimus 250 milj. US-dollarin eli noin 1,4 miljardin markan vakuudettomasta luottolimitistä seitsemäksi vuodeksi. Tätä ei toistaiseksi ole käytetty.

OSAKEPÄÄOMA JA OSAKKEET

Finnair Oyj:n osakepääoma oli tilikauden alkaessa 410 265 090 markkaa ja osakkeiden lukumäärä 82 053 018. Tilikauden päättyessä osakepääoma oli 413 982 415 markkaa ja osakkeiden lukumäärä 82 796 483.

Vuoden 1992 määrältään 150,0 Mmk:n vaihtovelkakirjalainan vaihtoja osakkeiksi suoritettiin tilikauden aikana yhteensä 1 427 000 markalla. Vaihtojen seurauksena osakepääomaa korotettiin 388 090 markalla.

Vuoden 1994 määrältään 230,0 Mmk:n vaihdettavan debentuurilainan vaihtoja osakkeiksi suoritettiin tilikauden aikana yhteensä 24 570 000 markalla. Vaihtojen seurauksena osakepääomaa korotettiin 3 329 235 markalla. Mikäli kaikki debentuurin haltijat käyttävät vaihto-oikeuttaan nousee Finnairin osakkeiden lukumäärä 1 324 648 kappaleella ja osakepääoma 6 623 240 markalla. Hallituksella ei ole voimassa olevaa osakeantivaltuutusta.

Osakkeita välitettiin Helsingin Arvopaperipörssissä tilivuoden aikana 21,1 milj. kappaletta (32,7 milj.) vaihtoarvoltaan 895,1 Mmk (1 126,2 Mmk). Yhtiön osakekannan markkina-arvo tilivuoden päättyessä oli 4 471,0 Mmk (3 028,0 Mmk). Tilivuoden päättyessä 31.3.1998 oli yhtiön osakkeista 21,5 % hallintarekisteröityjä (17,4 %). Osakkeenomistajien lukumäärä oli yhteensä 6 599 (7 224).

Finnair-osakkeen tilivuoden ylin kaupantekokurssi oli 56,00 mk (40,00 mk), alin 34,00 mk (30,30 mk) ja keskiarvo 42,50 mk (34,47 mk).

Yhtiön hallintoneuvoston ja hallituksen jäsenet sekä pääjohtaja omistivat 31.3.1998 yhteensä 6 447 osaketta, mikä on 0,008 % koko osakemäärästä ja äänivallasta.

MUUTOKSIA HALLINNOSSA

Finnair Oyj:n yhtiökokous valitsi kokouksessaan 21.8.1997 hallintoneuvoston jäseniksi erovuorossa olleet kuusi jäsentä uudelleen. Uutena jäsenenä hallintoneuvostoon valittiin kansanedustaja Sirpa Pietikäinen.

Pääjohtaja Antti Potilan ilmoitettua jäävänsä eläkkeelle vuoden 1998 lopussa valitsi hallintoneuvosto kokouksessaan 31.1.1998 yhtiön uudeksi pääjohtajaksi 1.1.1999 alkaen ekonomi Keijo Sulan.

HENKILÖSTÖ JA PALKAT

Konsernin koko henkilömäärä oli tilikauden päättyessä 10 836 henkilöä, mikä on 472 henkilöä enemmän kuin vuotta aikaisemmin. Emoyhtiön henkilömäärä oli 8 696 henkilöä. Merkittävimmät henkilöstölisäykset tapahtuivat toiminnan kasvun aiheuttamis-

sa, liikenteeseen läheisesti liittyvissä tehtävissä.

Konsernin henkilöstökulut mukaanlukien tulospalkkio olivat 2 436,7 Mmk ja ne kasvoivat 8,1 % edellisestä vuodesta. Henkilöstökulujen osuus liikevaihdosta oli 30,2 %, kun osuus edellisellä vuonna oli 30,5 %, jolloin ei suoritettu erillistä tulospalkkiota.

Ammattijärjestöjen kanssa solmittiin joulukuussa 1997 liikennealentäjiä lukuun ottamatta valtakunnallisen tulopoliittisen kokonaisratkaisun mukaiset kaksivuotiset työehtosopimukset. Potkurikoneliikenteen lentäjien kanssa sopimuskiista aiheutui Karair oy:n ja Finnaviation Oy:n fuusion jälkeisten työehtojen yhtenäistämisestä. Tilanne ajautui maaliskuun 1998 alussa avoimeen työtaisteluun, joka keskeytti potkurikoneliikenteen lähes kokonaan kolmen päivän ajaksi ja muut työtaistelutoimenpiteet jatkuivat toukokuun puoliväliin saakka. Myös suihkukoneliikenteen lentäjien työehtosopimuskiista aiheuttivat lentojen peruutuksia tilikauden päättymisen jälkeen huhtikuussa 1998 kunnes sopimukseen päästiin. Sopimuskiista potkurikoneliikenteen lentäjien kanssa olivat toukokuussa 1998 vielä ratkaisematta. Valtakunnansovittelija ja piirisovittelija ovat avustaneet sopimuskiistojen ratkaisemisessa.

Tulopoliittisen kokonaisratkaisun yhteydessä sovittiin myös eräistä laadullisista tavoitteista, joiden selvittäminen jatkuu erilaisissa työryhmissä. Niiden aiheina ovat moninaiset kehityskohteet, joista mm. yhtenä keskeisenä aiheena on liikenteen kokonaisuunnittelun tehostaminen ja siihen liittyvä työn vapaa-ajan parempi rytmittäminen.

Liikenteen arvioitua nopeampi kasvu on aiheuttanut tarpeen lisätä lentäjiä ja lentäjien peruskoulutusta. Finnairin Ilmailuopiston Porissa tapahtuvaa ammatillisten koulutusta lisättiin tilikaudella ja tavoitteena on kouluttaa 35-40 lentäjää vuodessa. Lisäksi haetaan palvelukseen kokeneita lentäjiä yhtiön ulkopuolelta. Pelkästään liikennealentäjien eläkepoistumaa kattamaan tarvitaan noin 25-30 lentäjää vuodessa.

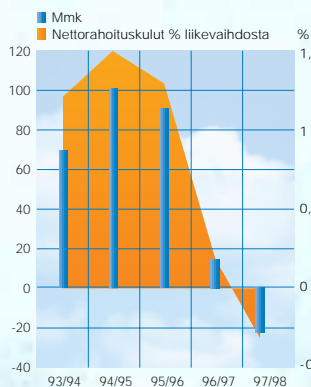
Lentokaluston uudishankintojen käynnistyminen Boeing 757-koneen osalta ja Airbus 319-321-koneiden toimitusten alkaminen keväällä 1999 on jo vaatinut laajaa ja lähivuosina vielä jatkuvaa lentäjien ja muun henkilökunnan koulutusta. Samanaikaisesti on toimeenpantu mittava asiakaspalvelussa työskentelevien henkilöiden ammattikoulutus ja lisätty markkinointi- ja myyntihenkilöstön koulutusta.

YMPÄRISTÖASIAT

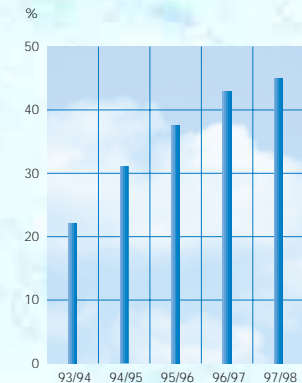
Finnair on ympäristönsuojelutoiminnassaan sitoutunut Kansainvälisen lentokuljetusjärjestön IATA:n tavoitteisiin. Yhtiö vähentää määrätietoisesti toiminnastaan koituvia ympäristöhaittoja taloudellisesti järkevällä tavalla lentoturvallisuudesta ja työsuojelusta tinkimättä. Toimintojen ympäristövaikutuksista kerätään jatkuvasti tietoja ja ne otetaan huomioon päätöksenteossa.

Tehdyt uusien lentokoneiden hankintapäätökset ovat ympäristövaikutuksiltaan merkittäviä. Lentokalustohankintoihin sisältyvät Boeing 757 -ja tulevat Airbus 320 -koneet täyttävät uuden teknologian ansiosta tiukat ympäristövaatimukset pitkälle eteenpäin. Tilikauden aikana uudistettiin moottorikorjaamon pesulinja ja aloitettiin projekti ISO 14001- ympäristöhallintajärjestelmän hankkimiseksi Finnair Cateringiin.

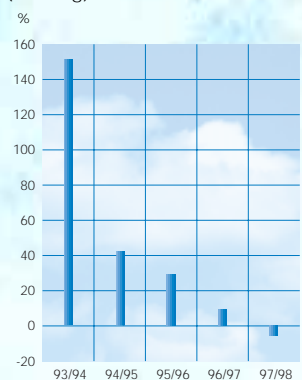
Nettorahoituskulut

Omavaraisuusaste

Velkaantumisaste (Gearing)

Yhtiö julkistaa vuosikertomuksen yhteydessä erillisen ympäristöraportin.

TILIKAUDEN 1998/99 NÄKYMÄT

Suomen kansantalouden kehityksen on arvioitu jatkuvan edelleen suotuisana, joskin kasvuvauhti hidastuu. Lentoliikenteen palvelujen kysyntä on suoraan sidoksissa kansantalouden kasvuun. Euroopassa ja muilla lentoliikenteen keskeisillä toiminta-alueilla talouskasvun odotetaan jatkuvan viime vuosien keskimääräisellä tasolla lukuun ottamatta Kaukoidän alueita, joista Japanin kehityksellä on suurin merkitys yhtiön matkustajamääriin. Talouskasvun hidastuminen Japanissa johtanee sieltä Eurooppaan suuntautuvan matkustuksen taantumiseen. Thaimaan ja Singaporen suunnan matkustus perustuu enemmän Suomen ja Euroopan asiakaskuntaan, joten näiden maiden talousongelmien vaikutukset eivät heijastu Finnairin lentotoimintaan yhtä tuntuvasti.

Kilpailutilanteen olennaisen muutoksen seuraukset näkyvät Suomen markkinoilla siten, että lentoliikenteen tarjonta kasvaa tuntuvasti ja hintakilpailu kiristyy merkittävästi kesäliikennekaudella 1998. Finnairin ja British Airwaysin yhteistyösopimuksen mukainen liikenne käynnistyy täydellä teholla ja Lontoon, Helsingin, Tukholman sekä Manchesterin välistä liikennettä lisätään. Liikenteen jakautumaa ja aikatauluja parannetaan niin, että ne palvelevat asiakasta aikaisempaa paremmin. Joitakin lisäyksiä toteutetaan myös muussa liikenteessä, niistä osa yhteistyössä muiden lentoyhtiöiden kanssa. Finnairin ja sen yhteistyökumppaneiden liikenteen tarjonta kasvaa Suomessa edelliseen vuoteen verrattuna Euroopan liikenteessä noin 7 % ja kotimaan liikenteessä noin 15 %. Kilpailijoiden tarjonta kasvaneekin saman verran. Valmismatkoja tuottavien yhtiöiden myynti on osoittanut noin 15 %:n kasvua kesäkauden 1998 tuotannon osalta ja kesäkauden tuotannosta oli toukokuussa myyty jo noin 60 %.

Uusi tilivuosi on alkanut myönteisesti ja toimintaympäristö on kokonaisuutena suotuisa tyydyttävän vuosituloksen saavuttamiseksi. Tuloksentehtävien parantamiseen tähtäävän kolmevuotisen Ohjelma 2:n toteuttamista jatketaan täysipainoisesti. Kovan kilpailun johdosta on kuitenkin varauduttava siihen, että Finnair-konsernin taloudellinen tulos jää alkaneena tilivuonna päättyneen vuoden tulosta heikommaksi.

Alkaneen tilivuoden investoinnit ovat yhteensä noin 1 300 Mmk. Lentokaluston uusimiseen liittyen Airbus A321 -lentokoneista toimitetaan kaksi ensimmäistä

keväällä 1999, ja uuden konetyypin lentokoulutukseen hankitaan simulaattori. Nykylaivastoon kuuluvien MD-80-sarjan koneiden ohjaamoiden uudistamistyö, joka käynnistyi v. 1996, päättyi tammikuussa 1999. Kaikkiaan lentokalustoinvestoinnit ovat noin 900 Mmk, rakennusinvestoinnit noin 100 Mmk ja muut käyttöomaisuusinvestoinnit noin 300 Mmk. Uuden konetyypin vaatima laajamittainen lentävän ja teknillisen henkilöstön koulutus aiheuttaa tuntuvia kustannuksia, työvoimasidonnaisuutta ja työtehtävien tilapäisjärjestelyjä koulutuksen aikana.

Vuosien 1999/2000 vaihteen lentoliikenteelle mahdollisesti aiheuttamat tietojärjestelmäongelmat ovat herättäneet paljon keskustelua. Kysymys ei ole pelkästään lentoyhtiöiden valmiuksista. Myös lentotermiiniin, lennonvarmistukseen ym. toimintoihin liittyvien järjestelmien on pystyttävä toimimaan samanaikaisesti lentoliikenteen kanssa. Kansainvälisen lentokuljetusjärjestön IATA:n muodostama työryhmä on alustavasti kartoittanut tilannetta syksyllä 1997. Finnair on liittynyt IATA:n muodostamaan Year 2000 Interest Group:iin, joka suorittaa perusteellisen selvityksen vuosihahnan vaihteen vaatimista tietojärjestelmien muutostöistä. Finnairin omien sovelusten osalta vuoden 1998 alussa oli runsas kolmannes tietojärjestelmien vaatimista muutoksista tehty ja tavoitteena on, että vuoden loppuun mennessä on tehty 90 prosenttia muutoksista. Vuosi 2000-työt sitovat merkittävän määrän yhtiön tietohallinnon resursseista. Ne aiheuttavat ylimääräisiä kustannuksia ja rajoittavat mahdollisuuksia suorittaa tietojärjestelmien muuta kehitystyötä.

Suomen liittyminen EMUun (Economic and Monetary Union) ja yhteisen rahan euron käyttöönotto aiheuttaa myös laajoja tietojärjestelmien muutostöitä. Finnairin tavoite on noudattaa samoja siirtymävaiheita ja ajoituksia kuin mitä suomalaiset suuryritykset ja muut kansainväliset lentoyhtiöt tulevat yleisesti soveltamaan.

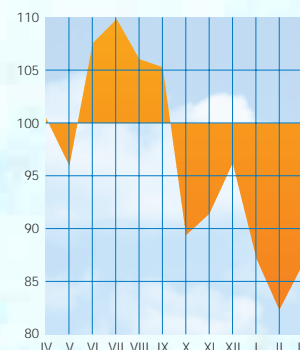
Lentoyhtiöt alkavat toteuttaa vireillä olleita matkatoimistokomissioiden alennuksia 1998, mikä pakottaa matkatoimistoalan harkitsemaan uusia toimenpiteitä taloutensa tasapainottamiseksi. Lyhyellä aikavälillä toimenpiteet johtanevat asiakkaalta perittäviin palvelumaksuihin, sillä matkatoimistojen liikevaihdosta komissiot muodostavat suurimman osan.

Verottoman myynnin lopettamisesta EU:n alueella on voimassa päätös, että verovapaa myynti loppuu 1.7.1999 alkaen. Tällä tulee olemaan merkittävä, arviolta 80 Mmk tulosta heikentävä vaikutus tilivuositasolla. Asiaan ja sen seurauksiin liittyvistä toimenpiteistä on tehtävä päätöksiä jo alkaneen tilivuoden loppupuolella seuraavan tilivuoden toimintasuunnitelmien ja vuosibudjetin laadinnan yhteydessä.

Ilmailulaitoksen viime vuosien mittavat investoinnit Helsinki-Vantaan lentoaseman laajentamiseksi ja palvelutason parantamiseksi ovat olleet onnistuneita ja nostaneet Helsinki-Vantaan lentoaseman Euroopan kärkeen. Tällä on ollut hyvin myönteinen vaikutus Finnairin asiakkaitten tyytyväisyyteen ja henkilökunnan työmotivaatioon. Ilmailulaitoksella on lentoasemalla meneillään useita uusia rakennushankkeita.

Polttoainehinnan kehitysindeksi (1997/98)

Indeksi 100 = 1996/97

Konsernin henkilöstö keskimäärin tilikausittain ja toimialoittain

	1997/98	1996/97	Muutos hlöä
Lentotoiminta	8 573	8 267	306
Matkatoimistoala	1 297	1 177	120
Valmismatkatoiminta	499	461	38
Muut toimialat	337	628	- 291
Yhteensä keskimäärin	10 706	10 533	173

Henkilöstön keskimääräisiä lukuja on oikaistu yksinomaan osa-aikaisessa palveluksessa olleiden henkilöiden osalta.

Henkilömäärän vähentyminen muiden toimialojen kohdalla johtuu hotellitoiminnoista luopumisesta.

TILINPÄÄTÖKSEN LAADINTAPERIAATTEET

Konsernitilinpäätös sisältää emoyhtiö Finnair Oyj:n lisäksi kaikki ne yhtiöt, joiden äänivallasta emoyhtiö omistaa suoraan tai välillisesti yli 50 %.

Yhtiöiden keskinäiset liiketapahtumat, saamiset ja velat sekä sisäinen voitonjako on eliminoitu. Keskinäinen osakkeenomistus on eliminoitu hankintamenomenetelmällä. Eliminoinnin yhteydessä syntynyt tytäryhtiöosakkeiden hankintamenon ja tytäryhtiön hankintahetken omien pääomien välinen eliminointiero on kohdistettu ensisijaisesti niille omaisuuserille, joista eliminointiero on aiheutunut ja se on poistettu käyttöomaisuuden poistosuunnitelman mukaisesti. Kohdistamatta jäänyt eliminointiero, konserniliikearvo, on poistettu hankintahetkellä. Ulkomaisten tytäryhtiöiden tilinpäätökset on ennen yhdistelyä, mikäli mahdollista, oikaistu yhdenmukaisiksi konsernin laskentaperiaatteiden kanssa. Muuntaminen Suomen markoiksi on tehty tilinpäätöspäivän mukaisella Suomen pankin keskikurssilla ja oman pääoman eliminoinnista aiheutuneet muuntoerot on käsitelty konsernin vapaata omaa pääomaa oikaisuvina erinä. Osuus niiden yhtiöiden tuloksista, joiden osakkeista ja äänivallasta konserni omistaa 20 - 50 %, on yhdistetty konsernitilinpäätökseen pääomaosuusmenetelmällä. Konsernin omistusosuuden mukainen osuus osakkuusyhtiöiden tilikauden tuloksesta on esitetty rahoitustuottojen ja -kulujen ryhmässä. Osakkuusyhtiöiden osalta konserniaktiivat on kirjattu kerralla kuluiksi.

ULKOMAANRAHAN MÄÄRÄISET ERÄT

Ulkomaanrahan määräiset saamiset, velat ja vastuut on muutettu markoiksi tilinpäätöspäivän Suomen Pankin keskikurssiin. Maksetut ja saadut ennakot ovat emoyhtiön taseessa maksupäivän kurssiin. Liiketoimintaan liittyvät kurssierot on käsitelty myyntien ja ostojen oikaisuina. Rahoituksen ja valuuttaposition suojaamiseen liittyvät kurssierot on esitetty rahoituksen kurssieroissa. Kertyneet kurssierot on kokonaisuudessaan kirjattu tuloslaskelmaan.

JOHDANNAISSOPIMUKSET

Valuutta- ja korkoriskien suojaamiseksi tehtyihin johdannaissopimuksiin liittyvät korot on jaksotettu suoriteperusteen mukaisesti joko korkotuotoiksi tai -kuluiksi. Valuuttakurssierot on kirjattu rahoitustuottojen ja -kulujen ryhmään kurssieroiksi. Yksilöityjen taseen ulkopuolisten erien suojaamiseksi tehtyjen johdannaissopimusten kurssierot on kuitenkin kirjattu samanaikaisesti suojatun erän kanssa.

LIKEVAIHTO

Aikaisemmin liikevaihdossa ja liikennöimismaksuissa esitetyt, lentolipun hintaan sisältyneet, eri maiden viranomaisille tilittävät matkustajamaksut on käsitelty tilikauden alusta kauttakulkueränä taseessa. Näiltä osin tilikaudet eivät ole keskenään vertailukelpoiset.

KÄYTTÖOMAISUUS JA POISTOT

Käyttöomaisuuden tasearvot perustuvat alkupe räisiin suunnitelman mukaisilla poistoilla vähennettyihin hankintamenoihin.

Suunnitelman mukaiset poistot perustuvat omaisuuden taloudelliseen käyttöikään ja alkuperäiseen hankintamenoon. Poistot lasketaan omaisuuslajista riippuen seuraavilla periaatteilla:

- Rakennukset elinkeinoverolain mukaisin enimmäispoistoprosentin, 4-7 % poistamattomasta menojäännöksestä.
- Lentokoneet ja niiden moottorit tasapoistoin konetyypistä riippuen siten, että uutena hankittujen suihkukoneiden poisto-aika on 15 vuotta 10 %:n jäännösarvoon ja potkuriturbiinikoneiden 12 vuotta 10 %:n jäännösarvoon. Käytettynä ostettujen kuusi vuotta vanhempien suihkukoneiden poisto-aika on 10 vuotta 10 %:n jäännösarvoon.
- Lentokonesimulaattorit poistetaan tasapoistoin 10 vuodessa ja yli 1 milj. markkaa maksavat tietokoneet tasapoistoin 5 vuodessa.
- Muun aineellisen käyttöomaisuuden poistot ovat 23 % poistamattomasta menojäännöksestä.

Liiketoiminnan tärkeimpien valuuttojen tilinpäätöskurssit

Valuutta	31.3.1998 Keskikurssi	31.3.1997 Keskikurssi	Muutos %
USD	5,6059	4,9947	12,2
DEM	3,0350	2,9660	2,3
SEK	0,7037	0,6573	7,1
JPY	0,0420	0,0404	4,0
GBP	9,4010	8,1340	15,6
FRF	0,9055	0,8799	2,9
CHF	3,6825	3,4189	7,7
ECU	6,0300	5,7650	4,6
CAD	3,9420	3,6380	8,4

- Aktivoidut pitkävaikutteiset menot poistetaan niiden luonteesta riippuen 5-10 vuodessa.

Suunnitelman mukaisten ja kirjanpidollisten poistojen erotus esitetään erillisyyhtiöiden tuloslaskelmissa poistoeron muutoksena. Taseissa poistero sisältyy vastattavien puolella varauksiin. Konsernitilinpäätöksessä poistero on jaettu taseessa vapaaseen omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan.

Purettu siirtymävaraus on käytetty käyttöomaisuuden hankintamenojen kattamiseen.

VAIHTO-OMAISUUS

Vaihto-omaisuus muodostuu lentokaluston korjaus- ja huoltotoiminnan varaosista ja tarveaineista sekä matkustajapalvelun myyntivarastosta. Vaihto-omaisuus on arvostettu keskimääräiseen hankintahintaan. Keskenäisten töiden arvoon sisällytetään keskimääräiset palkkakustannukset ilman henkilösivukuluja, käytetyt vaihto-omaisuusaineet ja tarvikkeet sekä alihankintatyöt.

RAHOITUSOMAISUUS

Rahoitusomaisuuteen kuuluvat arvopaperit arvostetaan alkuperäiseen hankintamenoon tai sitä alempaan markkina-arvoon.

LEASING

Konsernin lentokaluston leasemaksut ovat merkittävät. Vuosittaiset leasemaksut on käsitelty vuokratuloina. Sopimusten mukaiset tulevat vuosina erääntyvät lentokaluston leasemaksut on esitetty taseen ulkopuolisina erinä liitetietojen kohdassa 28.

TUTKIMUS- JA KEHITYSMENOT

Lentokoneiden, järjestelmien ja liikennöinnin teknologian tutkimus- sekä kehittämistyö suoritetaan pääosin valmistajien toimesta. Lentokalustoon ja muuhun käyttöomaisuuteen liittyvät omat kehityshankkeet aktivoidaan hankintamenoon ja poistetaan vaikutusaikanaan. Markkinointiin ja asiakaspalveluun liittyvät tutkimus- ja tuotekehitysmenot kirjataan vuosikuluiksi niiden syntymisvuonna.

VÄLITTÖMÄT VEROT JA LASKENNALLISEN VEROVELAN MUUTOS

Tuloslaskelmaan on välittöminä veroina kirjattu konserniyhtiöiden tilikauden tuloksia vastaavat arvioitavat verot, aikaisempien tilikausien verojen oikaisu ja laskennallisen verovelan muutos. Laskennallinen verovelka on laskettu tilikaudella voimassa olevan verokannan mukaan.

ELÄKEJÄRJESTELYT

Konsernin kotimaisissa yhtiöissä henkilöstön lakisääteinen ja muu eläketurva on järjestetty pääosin Finnairin eläkesäätiössä ja osittain kotimaisissa eläkevakuutusyhtiöissä. Finnairin eläkesäätiö on yhteiseläkesäätiö, johon kuuluvat emoyhtiö ja kuusi tytäryhtiötä. Emoyhtiön ja kahden tytäryhtiön osalta on säätiössä järjestetty sekä TEL:n mukainen perusturva että lisäeläketurva. Eläkesäätiö on lisäeläketurvan osalta suljettu vuonna 1992 lukuun ottamatta liikennelentäjiä.

Finnairin eläkesäätiön eläkevastuu on katettu yhteenlasketun perusturvan ja lisäeläketurvan osalta täysin lukuun ottamatta sosiaali- ja terveysministeriön määräyksistä johtuvaa pakollista vastuuvajauksen osuutta. Eläkevastuita koskevia tietoja on esitetty liitetietojen kohdissa 13 ja 29.

Ulkomaiset tytäryhtiöt hoitavat eläkejärjestelynsä paikallisen lainsäädännön ja käytännön mukaisesti.

Emoyhtiön ja tytäryhtiöiden toimitusjohtajien eläkeikä vaihtelee sopimusten perusteella 60-65 vuoteen.

KONSERNITULOSLASKELMA (1 000 mk)

	1.4.1997 - 31.3.1998	1.4.1996 - 31.3.1997	Liitetieto
LIIEVAIHTO	8 057 584	7 403 238	
Valmistus omaan käyttöön	11 361	13 469	
Liiketoiminnan muut tuotot	168 302	79 603	1
LIIKETOIMINNAN TUOTOT	8 237 247	7 496 310	
LIIKETOIMINNAN KULUT			
Aineet ja tarvikkeet			
Ostot tilikauden aikana	1 400 905	1 284 901	2
Varastojen lisäys (-) / vähennys (+)	- 34 144	- 14 089	
Ulkopuoliset palvelut	1 215 737	1 087 882	3
Henkilöstökulut	2 436 704	2 254 823	4
Vuokrat	632 081	565 803	5
Liikennöimismaksut	659 046	788 554	6
Muut kulut	819 423	744 798	7
	- 7 129 752	- 6 712 672	
KÄYTTÖKATE	1 107 495	783 638	
Poistot käyttöomaisuudesta ja muista pitkävaikutteisista menoista	- 502 527	- 457 503	8
LIIEVOITTO	604 968	326 135	
Rahoitustuotot ja -kulut	21 758	- 15 734	9
VOITTO ENNEN SATUNNAISERIÄ JA VEROJA	626 726	310 401	
SATUNNAISET TUOTOT JA KULUT			
Satunnaiset tuotot	7 264	285 198	
Satunnaiset kulut	- 3 646	- 166 109	
	3 618	119 089	10
VOITTO ENNEN VEROJA	630 344	429 490	
VÄLITTÖMÄT VEROT			
Tilikauden verot	- 119 135	- 51 522	
Laskennallisen verovelan muutos	- 499	- 54 436	
	- 119 634	- 105 958	11
Vähemmistöosuus tuloksesta	- 982	- 691	
TILIKAUDEN VOITTO	509 727	322 841	

KONSERNITASE (1 000 mk)

VASTAAVAA	31.3.1998		31.3.1997		<i>Liitetieto</i>
KÄYTTÖOMAISUUS JA MUUT PITKÄAIKAISET SIOITUKSET					
Aineettomat hyödykkeet					12
Aineettomat oikeudet	8 612		8 612		
Muut pitkävaikutteiset menot	85 144	93 756	50 994	59 606	
Aineelliset hyödykkeet					12
Maa-alueet	4 751		4 751		
Rakennukset	444 389		413 149		
Lentokalusto	2 948 056		3 070 950		
Muu kalusto	356 596		340 946		
Ennakkomaksut	226 629	3 980 421	113 817	3 943 613	
Käyttöomaisuusarvopaperit ja muut pitkäaikaiset sijoitukset					12
Osakkuusyhtiösakkeet	4 866		1 893		
Muut osakkeet ja osuudet	33 967		35 560		
Lainasaamiset	5 168	44 001	5 206	42 658	31
ARVOSTUSERÄT					13
Vastuu yhtiön eläkkeistä	17 853		17 593		
Eläkesäätiön vastuuvajaus	15 217	33 070	23 452	41 045	
VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISUUS					14
Vaihto-omaisuus					
Aineet ja tarvikkeet	227 142		195 784		
Muu vaihto-omaisuus	9 124	236 266	6 338	202 122	
Saamiset					
Myyntisaamiset	681 023		589 722		31
Siirtosaamiset	398 634		371 861		16
Muut saamiset	201 039	1 280 696	124 564	1 086 147	
Rahoitusomaisuusarvopaperit					
Lyhytaikaiset sijoitukset		1 317 037		1 193 326	17
Rahat ja pankkisaamiset		154 113		129 719	18
		7 139 360		6 698 236	
VASTATTAVAA		31.3.1998		31.3.1997	
OMA PÄÄOMA					19
Sidottu oma pääoma					
Osakepääoma	413 982		410 265		
Vararahasto	882 870	1 296 852	860 591	1 270 856	
Vapaa oma pääoma					
Voitto edellisiltä vuosilta	1 399 149		1 158 020		
Tilikauden voitto	509 727	1 908 876	322 841	1 480 861	
Pääomalaina		48 880		73 450	22
Oma pääoma yhteensä		3 254 608		2 825 167	
VÄHEMMISTÖOSUJEDT		2 139		1 694	
VIERAS PÄÄOMA					
Vastuulaina		233 800		229 600	23
Pitkäaikainen vieras pääoma					21
Vaihtovelkakirjalaina	-		36 593		24
Lainat rahoituslaitoksilta	300 827		431 222		
Eläkelainat	554 630		699 229		
Laskennallinen verovelka	342 125		341 626		
Muut pitkäaikaiset velat	33 070	1 230 652	41 045	1 549 715	29
Lyhytaikainen vieras pääoma					
Lainat rahoituslaitoksilta	71 193		72 480		24
Eläkelainat	27		110		
Saadut ennakot	142 582		102 335		25
Ostovelat	525 607		530 298		31
Siirtovelat	1 542 316		1 253 670		26
Muut lyhytaikaiset velat	136 436	2 418 161	133 167	2 092 060	
		7 139 360		6 698 236	

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMA (1 000 mk)

	1997/98	1996/97
LIIKETOIMINTA		
Tulorahoitus		
Käyttökate	1 107 494	783 638
Rahoitustuotot ja -kulut (netto)	21 758	- 15 734
Satunnaiserät	3 618	242 989
Verot	- 119 634	- 105 958
	1 013 236	904 935
KÄYTTÖPÄÄOMAN MUUTOS		
Vaihto-omaisuus, lisäys (-) / vähennys (+)	- 34 144	- 14 089
Lyhytaikaiset liikesaamiset, lisäys (-) / vähennys (+)	- 194 549	- 43 634
Korottomat lyhytaikaiset velat, lisäys (+) / vähennys (-)	+ 327 158	+ 182 379
	98 465	124 656
Liiketoiminnan kassavirta	1 111 701	1 029 591
INVESTOINNIT		
Investoinnit lentokalustoon	- 616 506	- 810 705
Investoinnit rakennuksiin	- 84 034	- 78 044
Muut investoinnit	- 178 057	- 166 256
Ennakkomaksujen muutos	- 112 813	27 851
Käyttöomaisuusinvestoinnit yhteensä	- 991 410	- 1 027 154
Käyttöomaisuuden myyntituotot	416 660	372 383
Investointien kassavirta	- 574 750	- 654 771
Pitkäaikaiset liikesaamiset, lisäys (-) / vähennys (+)	+ 38	+ 69 932
Kassavirta ennen rahoitusta	536 989	444 752
RAHOITUS		
Pitkäaikaisten velkojen lisäys	0	17 130
Pitkäaikaisten velkojen vähennys	- 331 458	- 591 956
Lyhytaikaisten velkojen lisäys (+), vähennys (-)	- 1 369	+ 16 104
Osingonjako	- 82 053	- 81 584
Sidotun oman pääoman lisäys (+), vähennys (-)	+ 25 996	- 79 472
Rahoituksen kassavirta	- 388 884	- 719 778
Laskelman mukainen likvidien varojen lisäys (+), vähennys (-)	+ 148 105	- 275 026
Likvidit varat 1.4.	1 323 045	1 598 071
Taseen mukainen likvidien varojen lisäys (+) / vähennys (-)	+ 148 105	- 275 026
Likvidit varat 31.3.	1 471 150	1 323 045

EMOYHTIÖN TULOSLASKELMA (1 000 mk)

	1.4.1997 - 31.3.1998	1.4.1996 - 31.3.1997	Liitetieto
LIIKEVAIHTO	7 023 904	6 307 381	
Valmistus omaan käyttöön	11 361	13 469	
Liiketoiminnan muut tuotot	167 643	100 367	1
LIIKETOIMINNANTUOTOT	7 202 908	6 421 217	
LIIKETOIMINNAN KULUT			
Aineet ja tarvikkeet			
Ostot tilikauden aikana	1 408 189	1 285 011	2
Varastojen lisäys(-) / vähennys (+)	- 34 270	- 38 561	
Ulkopuoliset palvelut	738 423	676 925	3
Henkilöstökulut	2 138 376	1 881 887	4
Vuokrat	590 028	511 804	5
Liikennöimismaksut	658 974	769 548	6
Muut kulut	654 438	590 819	7
	- 6 154 158	- 5 677 433	
KÄYTTÖKATE	1 048 750	743 784	
Poistot käyttöomaisuudesta ja muista pitkävaikutteisista menoista	- 483 581	- 435 611	8
LIIKEVOITTO	565 169	308 173	
Rahoitustuotot ja -kulut	37 779	5 624	9
VOITTO ENNEN SATUNNAISERIÄ, VARAUKSIA JA VEROJA	602 948	313 797	
SATUNNAISET TUOTOT JA KULUT			
Satunnaiset tuotot	7 264	291 811	
Satunnaiset kulut	- 3 646	- 177 709	
	3 618	114 102	10
VOITTO ENNEN VARAUKSIA JA VEROJA	606 566	427 899	
Poistoeron muutos	- 146 009	- 204 085	8
Vapaaehtoisten varausten muutos	144 600	-	
Välittömät verot	- 112 488	- 45 051	11
TILIKAUDEN VOITTO	492 669	178 763	

EMOYHTIÖN TASE (1 000 mk)

VASTAAVAA	31.3.1998		31.3.1997		<i>Liitetieto</i>
KÄYTTÖMAISUUS JA MUUT PITKÄAIKAISET SIOITUKSET					
Aineettomat hyödykkeet					12
Aineettomat oikeudet	8 415		8 415		
Muut pitkävaikutteiset menot	69 969	78 384	40 723	49 138	
Aineelliset hyödykkeet					12
Maa-alueet	4 280		4 280		
Rakennukset	438 935		407 609		
Lentokalusto	2 948 057		3 070 950		
Muu kalusto	303 899		289 316		
Ennakkomaksut	226 629	3 921 800	113 817	3 885 972	
Käyttöomaisuusarvopaperit ja muut pitkäaikaiset sijoitukset					12
Osakkuusyhtiöosakkeet	2 189		2 189		
Tytäryhtiöosakkeet	49 202		48 079		
Muut osakkeet ja osuudet	27 392		25 987		
Lainasaamiset	8 883	87 666	9 342	85 597	12, 15
ARVOSTUSERÄT					13
Vastuu yhtiön eläkkeistä	17 275		16 755		
Eläkesäätiön vastuuvajaus	13 669	30 944	18 427	35 182	
VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISUUS					
Vaihto-omaisuus					14
Aineet ja tarvikkeet	225 479		193 898		
Muu vaihto-omaisuus	8 725	234 204	6 036	199 934	
Saamiset					15
Myyntisaamiset	500 589		440 162		31
Siirtosaamiset	349 981		326 369		16
Muut saamiset	169 129	1 019 699	101 409	867 940	
Rahoitusomaisuusarvopaperit					
Lyhytaikaiset sijoitukset		1 317 037		1 193 326	17
Rahat ja pankkisaamiset		130 684		110 374	18
		6 820 418		6 427 463	
VASTATTAVAA		31.3.1998		31.3.1997	
OMA PÄÄOMA					19
Sidottu oma pääoma					
Osakepääoma	413 983		410 265		
Vararahasto	882 870	1 296 853	860 591	1 270 856	
Vapaa oma pääoma					
Voitto edellisiltä vuosilta	508 177		411 467		
Tilikauden voitto	492 669	1 000 846	178 763	590 230	
Pääomalaina		48 880		73 450	22
Oma pääoma yhteensä		2 346 579		1 934 536	
VARAUKSET					
Kertynyt poistoero	1 221 310		1 075 301		12
Vapaaehtoiset varaukset					
Siirtymävaraus	-	1 221 310	144 600	1 219 901	
VIERAS PÄÄOMA					
Vastuulaina		233 800		229 600	23
Pitkäaikainen vieras pääoma					21
Vaihtovelkakirjalaina	-		36 593		24
Lainat rahoituslaitoksilta	298 763		429 736		
Eläkelainat	539 021		668 429		
Muut pitkäaikaiset velat	31 025	868 809	35 263	1 170 021	20, 29
Lyhytaikainen vieras pääoma					20
Lainat rahoituslaitoksilta	69 178		71 991		24
Ostovelat	332 261		368 637		20, 31
Siirtovelat	1 436 819		1 150 362		20, 26
Muut lyhytaikaiset velat	311 662	2 149 920	282 415	1 873 405	20, 27
		6 820 418		6 427 463	

EMOYHTIÖN RAHOITUSLASKELMA (1 000 mk)

	1997/98	1996/97
LIIKETOIMINTA		
Tulorahoitus		
Käyttökate	1 048 750	743 784
Rahoitustuotot ja -kulut (netto)	37 779	5 624
Satunnaiserät	3 618	249 602
Verot	- 112 488	- 45 051
	977 659	953 959
KÄYTTÖPÄÄOMAN MUUTOS		
Vaihto-omaisuus, lisäys (-) / vähennys (+)	- 34 270	- 38 561
Lyhytaikaiset liikesaamiset, lisäys (-) / vähennys (+)	- 151 758	- 20 944
Korottomat lyhytaikaiset velat, lisäys (+) / vähennys	+ 279 328	+ 102 470
	93 300	42 965
Liiketoiminnan kassavirta	1 070 959	996 924
INVESTOINNIT		
Investoinnit lentokalustoon	- 616 506	- 814 405
Investoinnit rakennuksiin	- 84 034	- 64 862
Muut investoinnit	- 150 779	- 146 377
Ennakkomaksujen muutos	- 112 813	27 183
Käyttöomaisuusinvestoinnit yhteensä	- 964 132	- 998 461
Käyttöomaisuuden myyntituotot	412 948	338 368
Investointien kassavirta	- 551 184	- 660 093
Pitkäaikaiset liikesaamiset, lisäys (-) / vähennys (+)	+ 459	+ 105 821
Kassavirta ennen rahoitusta	520 234	442 652
RAHOITUS		
Pitkäaikaisten velkojen lisäys	0	23 904
Pitkäaikaisten velkojen vähennys	- 317 344	- 600 408
Lyhytaikaisten velkojen lisäys (+), vähennys (-)	- 2 812	+ 18 921
Osingonjako	- 82 053	- 81 584
Sidotun oman pääoman lisäys (+), vähennys (-)	+ 25 996	- 79 472
Rahoituksen kassavirta	- 376 213	- 718 639
Laskelman mukainen likvidien varojen lisäys (+), vähennys (-)	+144 021	- 275 987
Likvidit varat 1.4.	1 303 700	1 579 687
Taseen mukainen likvidien varojen lisäys (+) / vähennys (-)	+ 144 021	- 275 987
Likvidit varat 31.3.	1 447 721	1 303 700

KONSERNIN JA EMOYHTIÖN TILINPÄÄTÖSTEN LIITETIEDOT

	Konserni 1997/98 Mmk	<i>Konserni 1996/97 Mmk</i>	Emoyhtiö 1997/98 Mmk	<i>Emoyhtiö 1996/97 Mmk</i>
1. Liiketoiminnan muut tuotot				
Lentokaluston myyntivoitto	142,3	59,1	142,3	59,1
Muut erät	26,0	20,5	25,3	41,3
Yhteensä	168,3	79,6	167,6	100,4
Lentokaluston myyntivoitto on myyntihinnan ja suunnitelman mukaisilla poistoilla alennetun menojäännöksen erotus.				
2. Aineet ja tarvikkeet				
Korjaamojen aineostot	248,2	210,2	248,2	225,9
Matkustajapalvelun aineostot	413,9	361,5	461,2	404,1
Lentotoiminnan polttoaineet	699,5	663,7	698,8	655,0
Muut erät	39,3	49,5	-	-
Yhteensä	1 400,9	1 284,9	1 408,2	1 285,0
3. Ulkopuoliset palvelut				
Maaselvitysmaksut	290,2	252,6	290,2	252,1
Seuramatkatuotannon maajärjestelykulut	437,3	371,0	-	-
Lentokaluston korjaus ja huolto	161,1	159,1	161,0	144,2
Käyttömaksut paikanvarausjärjestelmistä	93,2	102,0	93,8	101,2
Muut erät	233,9	203,3	193,4	179,5
Yhteensä	1 215,7	1 087,9	738,4	676,9
4. Henkilöstökulut				
Suoriteperusteiset palkat				
Hallinto ja toimitusjohtajat	5,4	4,1	2,1	2,0
Muut	1 895,2	1 790,6	1 656,1	1 493,1
Yhteensä	1 900,5	1 794,7	1 658,2	1 495,0
Sairausajan palkat	- 36,9	- 36,4	- 36,1	- 33,8
Yhteensä	1 863,6	1 758,3	1 622,0	1 461,3
Henkilösivukulut				
Lakisääteiset henkilösivukulut	241,0	226,0	220,7	198,1
Maksut eläketurvan järjestämisestä	258,2	220,5	230,8	182,7
Henkilöstörahasiirto	24,0	-	24,0	-
Sairausajan palkat	36,9	36,4	36,1	33,8
Muut erät	13,0	13,7	4,7	6,0
Yhteensä	573,1	496,5	516,3	420,6
Henkilöstökulut tuloslaskelmassa	2 436,7	2 254,8	2 138,4	1 881,9
Luontaisetujen verotusarvot	26,4	23,0	21,3	18,2
Luontaisetujen hankinnasta aiheutuvat kulut eivät sisälly henkilöstökuluihin.				
5. Vuokrat				
Lentokaluston leasemaksut	204,4	205,4	204,4	205,4
Lyhytaikaiset lentokaluston vuokrat	172,7	88,4	172,7	88,3
Toimitila- ja maavuokrat	136,8	146,3	98,7	99,6
Tietohallinnon kone- ja linjavuokrat	35,7	32,7	35,6	32,2
Muut erät	82,5	93,0	78,7	86,2
Yhteensä	632,1	565,8	590,0	511,8
6. Liikennöimismaksut				
Matkustajamaksut	47,1	246,9	47,1	233,6
Laskeutumismaksut	287,3	260,5	287,2	255,0
Navigaatiomaksut	286,8	256,8	286,7	256,8
Muut erät	38,0	24,3	37,9	24,1
Yhteensä	659,0	788,6	659,0	769,5
7. Muut kulut				
Myynti- ja markkinointikulut	252,0	222,9	173,4	155,6
Päiväraha-, hotelli-, ym. matkakulut	173,6	146,7	166,6	136,9
Toimitilojen ylläpito ilman vuokria	61,4	60,4	55,2	55,4
Viestikulut	64,2	52,1	48,5	39,1
Muut erät	268,2	262,8	210,7	203,7
Yhteensä	819,4	744,8	654,4	590,8

	Konserni 1997/98 Mmk	<i>Konserni 1996/97 Mmk</i>	Emoyhtiö 1997/98 Mmk	<i>Emoyhtiö 1996/97 Mmk</i>
8. Poistot käyttöomaisuudesta ja muista pitkävaikutteisista menoista				
Suunnitelman mukaiset poistot tuloslaskelmassa				
Muista pitkävaikutteisista menoista	16,5	13,0	13,6	9,0
Rakennuksista	26,5	29,6	26,3	29,4
Lentokalustosta	354,5	311,6	354,5	311,2
Muusta kalustosta	105,0	103,3	89,1	86,0
Yhteensä	502,5	457,5	483,6	435,6
Omaisuuksilajikohtainen erittely liitetietojen kohdassa 12.				
Poistoeron muutos				
Lentokalusto			152,5	213,3
Muu kalusto			- 6,5	- 9,2
Yhteensä			146,0	204,1
9. Rahoitustuotot ja -kulut				
Osingot konserniyhtiöiltä	-	-	28,2	24,0
Osingot muilta	1,2	0,4	0,2	0,3
Osuus osakkuusyhtiöiden tuloksesta	2,9	- 1,1	-	-
Korkotuotot pitkäaikaisista sijoituksista	5,6	11,4	5,6	11,2
Korkotuotot lyhytaikaisista sijoituksista	71,8	78,8	66,6	74,1
Korkotuotot konserniyhtiöiltä	-	-	0,6	2,6
Valuuttakurssierot				
- toteutuneet kurssivoitot	15,6	17,7	15,2	17,3
- toteutumattomat kurssivoitot	11,0	2,4	11,0	2,4
- toteutuneet kurssitappiot	- 5,4	- 0,7	- 5,3	- 0,6
- toteutumattomat kurssitappiot	- 5,1	- 7,7	- 5,1	- 7,7
Valuuttakurssierot tuloslaskelmassa yhteensä	16,1	11,7	15,8	11,3
Korkokulut	- 69,5	- 107,0	- 67,7	- 103,0
Korkokulut konserniyhtiöille	-	-	- 5,9	- 5,8
Muut vieraan pääoman kulut	- 4,4	- 2,4	- 4,2	- 2,1
Muut rahoituskulut	- 0,8	- 7,8	- 0,3	- 7,3
Poistot sijoituksista	- 1,1	0,3	- 1,1	0,3
Rahoituskulut, netto tuloslaskelmassa	21,8	- 15,7	37,8	5,6
10. Satunnaiset tuotot ja kulut				
Satunnaiset tuotot				
Infa, palautuvat luottotappiot	7,3		7,3	
Myyntivoitto osakkeista	-	62,1	-	61,9
Myyntivoitto rakennuksista	-	223,1	-	223,1
Fuusiovoitto	-	-	-	6,8
Satunnaiset tuotot yhteensä	7,3	285,2	7,3	291,8
Satunnaiset kulut				
Optiomaksujen poisto	- 3,6		- 3,6	
Infa, osakkeiden arvonalennus	-	- 24,5	-	- 36,1
Infa, saatavien luottotappio	-	- 6,2	-	- 6,2
Airbus, poisto	-	- 135,5	-	- 135,5
Satunnaiset kulut yhteensä	- 3,6	- 166,1	- 3,6	- 177,7
Yhteensä	3,6	119,1	3,6	114,1
11. Välittömät verot				
Edellisten vuosien verot	- 0,8	0,0	- 0,8	-
Tilikauden verot	119,9	51,6	113,2	45,1
Laskennallisen veroveljan muutos	0,5	54,4	-	-
Verot tuloslaskelmassa	119,6	106,0	112,5	45,1
12. Käyttöomaisuus				
Aineettomat oikeudet				
Hankintameno 1.4.	8,6	9,0	8,4	8,7
Lisäykset 1.4. - 31.3.	-	0,1	-	0,1
Vähennykset 1.4. - 31.3.	-	- 0,4	-	- 0,4
Kirjanpitoarvo 31.3.	8,6	8,6	8,4	8,4
Muut pitkävaikutteiset menot				
Hankintameno 1.4.	140,1	141,9	99,0	80,6
Lisäykset 1.4. - 31.3.	50,7	25,7	42,9	18,5
Vähennykset 1.4. - 31.3.	- 0,2	- 13,4	-	0,0
Vähennysten kertyneet suunnitelman mukaiset poistot 1.4. - 31.3.	- 6,7	- 14,1	-	-
Hankintameno 31.3.	183,8	140,1	141,8	99,0
Kertyneet suunnitelman mukaiset poistot 31.3.	- 98,7	- 89,1	- 71,9	- 58,2
Kirjanpitoarvo 31.3.	85,1	51,0	70,0	40,7

	Konserni 1997/98 Mmk	<i>Konserni 1996/97 Mmk</i>	Emoyhtiö 1997/98 Mmk	<i>Emoyhtiö 1996/97 Mmk</i>
Maa-alueet				
Hankintameno 1.4.	4,8	4,8	4,3	4,3
Kirjanpitoarvo 31.3.	4,8	4,8	4,3	4,3
Rakennukset				
Hankintameno 1.4.	778,9	999,8	770,4	990,9
Lisäykset 1.4. - 31.3.	84,2	79,6	84,0	66,3
Vähennykset 1.4. - 31.3.	- 26,4	- 245,9	- 26,4	- 232,2
Vähennysten kertyneet suunnitelman mukaiset poistot 1.4. - 31.3.	- 0,6	- 54,7	- 0,2	- 54,6
Hankintameno 31.3.	836,1	778,9	827,8	770,4
Kertyneet suunnitelman mukaiset poistot 31.3.	- 391,7	- 365,7	- 388,9	- 362,8
Kirjanpitoarvo 31.3.	444,4	413,1	438,9	407,6
Lentokalusto				
Hankintameno 1.4.	5 704,4	5 082,6	5 698,9	5 073,3
Lisäykset 1.4. - 31.3.	616,5	810,7	616,5	814,4
Vähennykset 1.4. - 31.3.	- 384,9	- 46,0	- 384,9	- 46,0
Vähennysten kertyneet suunnitelman mukaiset poistot 1.4. - 31.3.	- 394,7	- 142,9	- 389,1	- 142,9
Hankintameno 31.3.	5 541,4	5 704,4	5 541,4	5 698,9
Kertyneet suunnitelman mukaiset poistot 31.3.	- 2 593,3	- 2 633,5	- 2 593,3	- 2 627,9
Kirjanpitoarvo 31.3.	2 948,1	3 070,9	2 948,1	3 070,9
Kokonais- ja suunnitelmapoistojen kertynyt erotus 1.4.	-	-	1063,0	849,7
Poistoeron lisäys 1.4. - 31.3.	-	-	152,5	213,3
Kokonais- ja suunnitelmapoistojen kertynyt erotus 31.3.	-	-	1 215,5	1 063,0
Muu kalusto				
Hankintameno 1.4.	1 113,5	1 037,0	964,0	864,5
Lisäykset 1.4. - 31.3.	122,9	135,3	105,1	101,6
Vähennykset 1.4. - 31.3.	- 2,2	- 24,8	- 1,4	- 2,1
Vähennysten kertyneet suunnitelman mukaiset poistot 1.4.- 31.3.	- 14,9	- 34,1	-	-
Hankintameno 31.3.	1 219,2	1 113,5	1 067,7	964,0
Kertyneet suunnitelman mukaiset poistot 31.3.	- 862,6	- 772,5	- 763,8	- 674,7
Kirjanpitoarvo 31.3.	356,6	340,9	303,9	289,3
Kokonais- ja suunnitelmapoistojen kertynyt erotus 1.4.	-	-	12,3	21,5
Poistoeron vähennys 1.4. - 31.3.	-	-	- 6,5	- 9,2
Kokonais- ja suunnitelmapoistojen kertynyt erotus 31.3.	-	-	5,8	12,3
Kirjanpitoarvosta 31.3. koneiden ja laitteiden osuus	3 264,2	3 381,6	3 221,4	3 331,9
Ennakkomaksut				
Hankintameno 1.4.	113,8	141,7	113,8	141,0
Lisäykset 1.4. - 31.3.	112,8	-	112,8	-
Vähennykset 1.4. - 31.3.	-	- 27,9	-	- 27,2
Kirjanpitoarvo 31.3.	226,6	113,8	226,6	113,8
Käyttöomaisuuden vakuutusarvot				
Lentokoneiden ja varamoottorien tasearvo	2 948,1	3 070,9	2 948,1	3 070,9
Vakuutusarvo FIM	7 082,9	6 221,8	7 082,9	6 221,8
Vakuutusarvo USD	1 263,5	1 245,7	1 263,5	1 245,7
Konsernin omaisuus on vakuutettu jälleenhankinta-arvosta. Lentokaluston vakuutusarvot ovat USD-perusteisia.				
Muun omaisuuden osalta jälleenhankinta-arvoja ei ole määritelty yksityiskohtaisesti.				
Käyttöomaisuuden verotusarvot				
Rakennukset	316,4	357,2	305,9	346,3
Osakkuusyhtiöosakkeet	2,8	1,4	2,2	1,4
Tytär-yhtiöosakkeet	-	-	62,5	63,1
Muut osakkeet ja osuudet	27,1	28,5	21,3	19,1
Yhteensä	346,4	387,1	391,9	429,9

Ulkomaisten yhtiöiden osalta verotusarvona on käytetty kirjanpitoarvoa ja kotimaisten yhtiöiden osalta myös kirjanpitoarvoa, kun verotusarvoa ei ole erikseen määritetty.

Käyttöomaisuusarvopaperit ja muut pitkäaikaiset sijoitukset
Osakkuusyhtiöosakkeet

	Osake- määrä kpl	Konsernin omistus %	Emoyhtiön omistus %	Osakkeiden nimellisarvo 1000	Kirjanpito- arvot kons. yhtiöissä 1000 mk	Tilikauden voitto / tappio 1000 mk	Konsernin osuus omasta pääomasta 1000 mk	Tilinpäätös- päivämäärä
Nordic Hotel Oy	9 600	40,00	40,00	960	1 760	5 772	2 799	31.12.97
Finnish American International Trade Inc., USA	1 000	20,00	20,00	USD 100	429	893	524	31.12.97
Suomen Jakelutiet Oy	15	47,50	-	15	15	450	691	31.12.97
Amadeus Estonia	98	33,25	-	EEK 98	39	404	253	31.12.97
Toivelomat Oy	500	48,30	-	500	50	49	599	31.03.98
Yhteensä					2 293	7 567	4 866	

Tytärtyhtiöosakkeet

	Osake- määrä kpl	Konsernin omistus %	Emoyhtiön omistus %	Osakkeiden nimellisarvo 1000	Kirjanpito- arvot kons. yhtiöissä 1000 mk	Tilikauden voitto / tappio 1000 mk	Oma pääoma 1000 mk	Tilinpäätös- päivämäärä
Kiinteistö Oy Aerolan A-talot	7 500	100,00	100,00	75	1 320	0	223	31.03.98
Kiinteistö Oy Aerolan B-talot	200	100,00	100,00	200	200	0	154	31.03.98
Malmilento Oy	5 000	100,00	100,00	500	500	379	1 295	31.03.98
Amadeus Finland Oy	190	95,00	95,00	1 900	1 900	7 700	11 494	31.03.98
Matkatoimisto Oy Area	500 000	100,00	100,00	5 000	9 976	2 991	9 167	31.03.98
Area Baltica Reisibüroo AS, Viro	850	100,00	100,00	EEK 850	400	-	49	31.12.97
ZAO Norvista, Venäjä	10	100,00	100,00	-	10	- 730	- 886	31.12.97
A/S Estravel Ltd, Viro	9 110	72,02	72,02	911	1 666	1 439	1 760	31.03.98
BMR Balti Meediareklaami AS, Viro	100	72,02	-	EEK 10	4	- 125	- 87	31.03.98
Oy Aurinkomatkat - Suntours Ltd Ab	2 912	97,07	79,27	1 456	1 356	4 132	9 389	31.03.98
Finlandia Travel Agency Ltd, Englanti	50 000	100,00	96,68	GBP 50	222	79	1 498	31.03.98
Finlandia Agence de Voyages S.A.R.L., Ranska	499	99,80	99,80	FRF 50	39	23	160	31.03.98
Finnair Travel Services Oy	50 000	100,00	100,00	5 000	5 980	282	7 295	31.03.98
Finn catering Oy	4 470	100,00	100,00	3 464	6 094	4 933	11 366	31.03.98
Norvista Travel Ltd, Kanada	1 000	100,00	100,00	CAD 1	4	2	117	31.03.98
Oy Finnmatkat - Finntours Ab	150	100,00	100,00	150	590	1 662	1 984	31.03.98
Norvista Ltd, USA	200	100,00	100,00	USD 400	10	13	- 655	31.03.98
Karair Ab, Ruotsi	100	100,00	100,00	SEK 100	80	-	81	31.03.98
Business Flight Center Oy	5	100,00	100,00	1	1	-	1	31.03.98
Mikkelin Matkatoimisto Oy	1 224	51,00	-	122	163	166	978	31.03.98
Finnair Gateway Ravintolat Oy	10 000	100,00	100,00	10 000	10 000	2 394	12 432	31.03.98
Norvista Travel AB, Ruotsi	1 260	100,00	100,00	SEK 126	600	7	901	31.03.98
Norvista S.R.L, Italia	170 000	100,00	100,00	ITL1 700 000	504	- 100	423	31.03.98
Norvista GmbH, Saksa	600	100,00	100,00	DEM 300	931	- 25	852	31.03.98
Norvista B.V., Alankomaat	40	100,00	100,00	NLG 1	108	- 179	- 72	31.03.98
Kuopion Matkatoimisto Oy	750	99,80	-	150	800	221	1 269	31.03.98
Varkauden Matkatoimisto Oy	1 290	79,62	-	56	798	73	478	31.03.98
Suomen Matkatoimisto Oy	300 663	99,80	99,80	3 006	6 914	7 325	14 453	31.03.98
Konserni yhteensä					51 170	32 663	86 119	
./. tytäryhtiöiden omistamat tytäryhtiöosakkeet					- 1 968			
Emoyhtiö yhteensä					49 202			

Muut osakkeet

	Osakemäärä kpl	Konsernin omistus %	Emoyhtiön omistus %	Kirjanpitoarvot kons. yhtiöissä 1000 mk
Polygon Insurance Company Ltd	644 500			9 460
Vakuutusosakeyhtiö Sampo	1 686			271
OKR-Liikkeenlaskijat Osuuskunta	6			120
HEX Oy, Helsingin Arvopaperi- ja johdannaispörssi	24 400			170
Helsingin Puhelin Oy	5 195			328
Oy TEN-MAR Fastighets Ab	854	12,79	10,90	2 227
Helsinki Halli Oy	18			1 260
Golfsarfvik	1			105
Asunto Oy Joensuun Kirkkokatu 21	228			610
Asunto Oy Koitere Bostads Ab, Laivanvarustajankatu	3			864
Asunto Oy Mannerheimintie 100	59	1,36	1,36	137
Asunto Oy Metsätorppa, Kauppalaatie 48	63	4,38	4,38	131
Asunto Oy Neitsytpolku 9	70			471
Asunto Oy Neitsytpolku 11	65			1 016
Asunto Oy Octavus, Mannerheimintie 84	8	6,50	6,50	250
Asunto Oy Peter, Raatimiehenkatu 4	8			435
Asunto Oy Pietarinkatu 11	7			508
Asunto Oy Pietarinkatu 12	70			696
Asunto Oy Tenholantie 4	912	9,12	9,12	152
Asunto Oy Pehesaari	506			1 144
Kiinteistö Oy Citykulma	8 861			349
Kiinteistö Oy Heikintori	1 640	1,50		234
Kiinteistö Oy Lentäjantie 1	2 804	19,50	19,50	7 201
Kiinteistö Oy Tapiolan Säästötammii	237			807

	Osakemäärä kpl	Konsernin omistus %	Emoyhtiön omistus %	Kirjanpitoarvot kons. yhtiöissä 1000 mk
Sita Telecommunications Holding N.V				613
Muut yhtiöt, jokaisen kirjanpitoarvo alle 100.000 mk				908
Puhelinosuustodistukset	4 254			3 501
Yhteensä				33 967

Emoyhtiön pitkäaikaisiin sijoituksiin kuuluvat lainasaamiset, Mmk	1997/98	1996/97
Konserniyrityksiltä	4,6	4,7
Muilla yrityksiltä	4,3	4,6
Yhteensä	8,9	9,3

13. Arvostuserät vastaavissa	Konserni 1997/98 Mmk	Konserni 1996/97 Mmk	Emoyhtiö 1997/98 Mmk	Emoyhtiö 1996/97 Mmk
Vastuu yhtiöiden suoraan maksamista eläkkeistä	17,9	17,6	17,3	16,8
Eläkesäätiön pakollinen vastuuvajaus	15,2	20,5	13,7	18,4
Eläkesäätiön kattamaton eläkevastuu	-	3,0	-	-
Yhteensä	33,1	41,0	30,9	35,2

14. Vaihto-omaisuus

Vaihto-omaisuus on arvostettu keskimääräiseen hankintahintaan.

15. Saamiset konserniyhtiöiltä

Lainasaamiset			4,6	4,7
Myyntisaamiset			107,0	104,1
Siirtosaamiset			4,9	1,3
Muut saamiset			7,8	-
Yhteensä			124,3	110,0

16. Siirtosaamiset

Ennakkoon maksetut leasemaksut	-	38,6	-	38,6
Muut erät	398,6	333,3	350,0	287,8
Yhteensä	398,6	371,9	350,0	326,4

Muut erät sisältävät tilikaudelle kuuluvia, erääntymättömiä korkoja ja muita siirtosaamisia.

17. Lyhytaikaiset sijoitukset

Sijoitukset sisältävät mm. sijoitus- ja yritystodistuksia sekä joukkovelkakirjalainoja.

18. Rahat ja pankkisaamiset

Erä sisältää konsernin pankkitileillä olevat varat.

19. Oman pääoman muutokset

Sidottu oma pääoma

Osakepääoma tilikauden alussa	410,3	407,9	410,3	407,9
Vaihdettavan debentuurilainan vaihto	3,3	-	3,3	-
Vaihtovelkakirjojen vaihto	0,4	2,3	0,4	2,3
Osakepääoma tilikauden lopussa	414,0	410,3	414,0	410,3
Vararahasto 1.4.	860,6	854,3	860,6	854,3
Emissiovoitto uusmerkinnästä	22,3	6,3	22,3	6,3
Sidottu oma pääoma yhteensä tilikauden lopussa	1 296,9	1 270,9	1 296,9	1 270,9

Vapaa oma pääoma

Vapaa oma pääoma tilikauden alussa	1 480,9	1 239,6	590,2	493,1
Osingonjako	- 82,1	- 81,6	- 82,1	- 81,6
Muuntoerojen muutos	0,3	0,1	-	-
Tilikauden voitto	509,7	322,8	492,7	178,8
Vapaa oma pääoma yhteensä tilikauden lopussa	1 908,9	1 480,9	1 000,8	590,2
Pääomalaina	48,9	73,5	48,9	73,5
Oma pääoma yhteensä tilikauden lopussa	3 254,6	2 825,2	2 346,6	1 934,5

Jakokelpoiset varat

Vapaa oma pääoma	1 908,9	1 480,9		
Vapaaehtoiset varaukset vapaassa omassa pääomassa	- 879,7	- 878,5		
Jakokelpoiset varat 31.3.	1 029,1	602,4		

Vapaaehtoiset varaukset 31.3.

Kertynyt poistoero	1 221,5	1 075,5		
Asuintalovaraus	0,4	-		
Siirtymävaraus	-	144,6		
	1 221,9	1 220,1		

Laskennallinen verovelka vapaaehtoisista varauksista	- 342,1	- 341,6		
Vapaaehtoiset varaukset vapaassa omassa pääomassa 31.3.	879,7	878,5		

20. Velat konserniyhtiöille

	Emoyhtiö 1997/98 Mmk	<i>Emoyhtiö 1996/97 Mmk</i>
Ostovelat	16,0	17,1
Siirtovelat	4,4	3,3
Muut lyhytaikaiset velat	179,6	155,5
Muut pitkäaikaiset velat	0,1	0,1
Yhteensä	200,2	175,9

21. Pitkäaikainen vieras pääoma

Pitkäaikaisten lainojen lyhennykset

<i>Tilikautena</i>	1998/99	<i>1999/00</i>	<i>2000/01</i>	<i>2001/02</i>	<i>2002/03</i>	<i>2003-</i>	<i>Yhteensä</i>
FIM milj.	71,2	233,1	35,4	32,8	0,0	870,0	1 242,5

22. Vaihdeettava debentuurilaina (Pääomalaina)

Vaihdettava debentuurilaina 230.000.000 markkaa laskettiin liikkeelle 28.2.1994.

Lainan korko on 7% vuoteen 2004 asti.

Tämän jälkeen korko on 5 prosenttiyksikköä yli 12 kk:n Helibor -koron. Lainalla ei ole eräpäivää.

Laina on luonteeltaan pääomalaina, jonka ehtoissa on seuraavat pääomalainan erityispiirteet:

1. lainaan perustuvilla saatavilla on huonompi etuoikeus kuin yhtiön muilla sitoumuksilla;
2. laina voidaan maksaa takaisin mikäli ja vain siltä osin kuin yhtiölle jää täysi kate sidotulle pääomalle laskettuna viimeksi kuluneelta tilikaudelta vahvistetun taseen ja konsernitaseen mukaan;
3. lainalle voidaan maksaa korkoa vuosittain ainoastaan siltä osin kuin maksun määrä ei ylitä koronmaksupäivänä yhtiön viimeksi päätyneeltä tilikaudelta vahvistetun taseen osoittamaa vapaata omaa pääomaa eikä samalta ajalta vahvistetun konsernitaseen mukaan emoyhtiössä voitonjakokelpoisen vapaan oman pääoman määrää. Lainan koron maksulla on etuoikeus ennen osingon maksua;
4. lainalla ei ole vakuutta;
5. velkakirjan haltijalla ei ole oikeutta irtisanoa tai vaatia lainaa lukuunottamatta yhtiön selvitystilaa.

Lainaehtojen mukaan Finnair Oyj:llä on oikeus, edellyttäen, että takaisinmaksuehdot täyttyvät, maksaa takaisin lainan pääomaa osittain tai kokonaan 2.9.2004 alkaen sekä myös laina-ajan alusta lukien silloin, kun Finnair Oyj:n kurssi Helsingin Arvopaperipörssissä ehtoissa sovitun ajan ylittää laskennallisen vaihtohinnan 40 prosentilla. Velkakirjan haltijalla on ennen takaisinmaksua oikeus vaihtaa velkakirjansa osakkeiksi.

Yhdellä 10.000 markan nimellisarvoisella debentuurilla saa vaihdossa 271 Finnair Oyj:n 5 markan nimellisarvoista osaketta.

Osakkeen laskennallinen vaihtohinta on 36,90 markkaa.

Vaihtoaika on vuosittain 1.1.-31.1. ja 1.4. - 31.12.

Velkakirjoja oli 31.3.1998 mennessä vaihdettu yhteensä 181 120 000 markan edestä 4 908 352 osakkeeseen, minkä jälkeen vaihtovelkakirjalainan määrä on 48 880 000 markkaa.

Mikäli kaikki 31.3.1998 vaihtamatta olevat velkakirjat vaihdetaan osakkeiksi, nousee yhtiön osakepääoma 6 623 240 markalla vastaten 1 324 648 osaketta.

23. Vastuulaina

Finnair Oyj nosti tilikauden 1990/91 aikana Japanin pääomamarkkinoilta

21 miljardin jenin eräpäivättömän vastuulainan (subordinated loan).

Lainaa lyhennettiin toukokuussa 1994 15,5 miljardilla jenillä.

Lainanantaja on heikommassa etuoikeusjärjestyksessä muhin velkoihin nähden,

kuitenkin niin, että lainanantajalla on parempi etuoikeus kuin vaihdettavan debentuurilainan (ks. kohta 22) haltijoilla.

24. Vaihtovelkakirjalaina

Vaihtovelkakirjalaina 150.000.000 markkaa laskettiin liikkeelle 13.3.1992.

Laina-aika vuosina 1992-1999. Lainan korko on 11,25%.

Osakkeiksi vaihto voidaan suorittaa siten, että yhtä 1000 markan velkakirjaa vastaan

saa 54,4 kpl Finnair Oyj:n viiden markan nimellisarvoista osaketta,

jolloin osakkeen laskennallinen vaihtohinta on 18,38 markkaa. Vaihtoaika on vuosittain 1.4. - 30.10.

Velkakirjoja oli 31.3.1998 mennessä vaihdettu yhteensä 114 834 000 markan edestä

5 850 921 osakkeeseen, minkä jälkeen vaihtovelkakirjalainan määrä on 35 166 000 markkaa.

Mikäli kaikki 31.3.1998 vaihtamatta olleet velkakirjat vaihdetaan osakkeiksi,

nousee yhtiön osakepääoma 9 565 150 markalla vastaten 1 913 030 osaketta.

25. Ennakkomaksut

Vastattavissa sisältävät pääasiassa asiakkaiden suorittamia ennakkoita hotelli- ja maapalveluista.

26. Siirtovelat

	Konserni 1997/98 Mmk	<i>Konserni 1996/97 Mmk</i>	Emoyhtiö 1997/98 Mmk	<i>Emoyhtiö 1996/97 Mmk</i>
Ennakkoon myydyt lentokuljetukset ja palkkiopistevelka ¹⁾	574,7	500,7	574,7	500,7
Lomapalkkavelka	345,1	321,9	308,6	288,9
Muut erät	622,5	431,1	553,5	360,8
Yhteensä	1 542,3	1 253,7	1 436,8	1 150,4

¹⁾ Aikaisemmilta vuosilta käyttämättä jääneet vähintään kaksi vuotta vanhat lentoliput 100,0 Mmk on tuloutettu.

Finnair-Plus pistevelkaa on kirjattu 51,0 Mmk.

Muut erät sisältävät tilikaudelle kuuluvia, eräntymättömiä korkoja ja muita siirtovelkoja.

27. Muut lyhytaikaiset velat

Erä sisältää mm. konsernipankkitilin velat tytäryhtiöille.

28. Erääntyvät lentokaluston vuokranmaksut

Tilikautena	1998/99	1999/00	2000/01	2001/02	2002/03	2003-	Yhteensä
FIM milj.	296,6	267,8	208,5	259,0	152,0	270,4	1 454,3

Erääntyvät vuokranmaksut koostuvat lentokoneiden rahoitus- ja käyttöleasingosimusten mukaisista varsinaisista, vielä maksamattomista vuokrista.

Eräiden rahoitusleasingosimusten osalta Finnair Oyj on tehnyt ennalta sovittua osto-optiomaksua vastaavan talletuksen.

Erääntyvistä vuokranmaksuista on 292,3 Mmk rahoitusleasingmaksuja ja 1 162,0 Mmk käyttöleasingmaksuja.

Tilinpäätöshetkellä 31.3.1998 maksamatta olleiden enimmäisrahoitusleasingmaksujen,

ml. ennalta sovitut osto-optiomaksut, nykyarvo oli 269,8 Mmk.

Konsernin lentokaluston erittely on esitetty vuosikertomuksen sivulla 33.

Toisin kuin rahoitusleasingosimuksissa, käyttöleasingosimuksissa vuokralleottajana Finnair Oyj vastaa

ainoastaan vuokran maksusta ilman mitään jäännösarvoriskiä, minkä riskin vuokralleantaja ottaa.

Rahoitusleasingosimuksissa Finnair Oyj maksaa rahoituskustannukset kattavaa vuokraa ja omaa osto-option

lentokoneen ostamiseksi ennalta sovittuun hintaan vuokrakauden päättyessä kantaen samalla jäännösarvoriskin itse.

Tästä johtuen yhtiölle saattaa aiheutua tiettyjä korvausvelvoitteita, joiden määrä riippuu

näin vuokratun lentokoneen markkina-arvosta vuokrakauden päättyessä.

Finnair Oyj ei ole kirjannut varauksia tällaisten mahdollisten maksujen osalta,

koska näiden maksujen määrää ei yhtiön mielestä toistaiseksi voida arvioida.

Mikäli rahoitusleasingillä hankitun lentokoneen tuleva markkina-arvo ylittäisi ennalta sovitun osto-optioarvon,

tuloutuisi Finnair Oyj:lle myyntivoitto myytäessä lentokone vuokrakauden päättyttyä.

29. Eläkevastuut

	Konserni 1997/98 Mmk	Konserni 1996/97 Mmk	Emoyhtiö 1997/98 Mmk	Emoyhtiö 1996/97 Mmk
Eläkesäätiön kokonaisvastuu	2 842,1	2 700,9	2 663,9	2 529,6
- josta katettu lakisääteistä osuutta	- 1 426,9	- 1 294,8	- 1 288,0	- 1 168,1
Lisäetuosuutta katettu	- 1 400,0	- 1 382,7	- 1 362,2	- 1 343,0
Eläkesäätiön vastuusta kattamatta	15,2	23,5	13,7	18,4
Vastuu yhtiöiden suoraan maksamista eläkkeistä	17,9	17,6	17,3	16,8
Vastuu sisältyy muihin pitkäaikaisiin velkoihin	33,1	41,0	30,9	35,2

30. Vastuositoumukset

Emoyhtiön takaukset tytäryhtiöiden puolesta	157,9	138,5	157,9	138,5
Pantit ja kiinnitykset omasta puolesta	223,2	307,6	222,3	306,7
Vastuositoumukset yhteensä	381,0	446,1	380,1	445,2

31. Saamiset osakkuusyhtiöiltä ja velat osakkuusyhtiöille

Saamiset osakkuusyhtiöiltä

Lainasaamiset	0,5	0,5	-	-
Myyntisaamiset	0,2	0,7	0,1	0,3
Siirtosaamiset	0,0	0,0	0,0	-
Yhteensä	0,7	1,2	0,1	0,3

Velat osakkuusyhtiöille

Ostovelat	2,4	1,9	2,3	1,0
Yhteensä	2,4	1,9	2,3	1,0

32. Riita-asiat ja oikeudenkäynnit

Helsingin käräjäoikeus on 12.5.1998 antamallaan päätöksellä hylännyt kanteen, jolla kaksi osakkeenomistajaa

on vaatinut, että Finnair Oy:n 25.8.1994 pidetyn yhtiökokouksen päätös tilinpäätöksen vahvistamisesta

tarpeellisin osin kumotaan ja muutetaan taikka, että päätös julistetaan pätemättömäksi.

Kantajat ovat ilmoittaneet tyytymättömyytensä käräjäoikeuden päätökseen.

Helsingin hovioikeus on 4.12.1997 antamallaan tuomiolla kumonnut Vantaan käräjäoikeuden tuomion,

jolla se oli vahvistanut, että alioikeudessa kantajana ollut Karair oy:n entinen osakas omistaa 12 kappaletta Karair oy:n osaketta.

Jutussa on haettu muutoksenhakulupaa korkeimmalta oikeudelta.

Välimesoikeuden päätös yhden Karair oy:n osakkeen hinnasta on valitusasiana vireillä Helsingin käräjäoikeudessa.

33. Rahoitusriskien hallinnan periaatteet

Finnair-konsernin liiketoiminta on luonteeltaan hyvin kansainvälistä ja merkittäviä pääomia vaativaa,

mikä merkitsee altistumista valuutta-, korko-, luotto-, likviditeetti- ja raaka-aineiden hintariskeille.

Konsernin politiikkana on minimoida näiden riskien negatiivinen vaikutus kassaan, tulokseen ja omaan pääomaan.

Rahoitusriskien hallinta on keskitetty emoyhtiön rahoitusosastolle, joka koordinoi toimintaa konsernissa

sekä tarjoaa erilaisia sisäisen pankin palveluja kuten konsernitilit ja netotuspalvelut.

Rahoitusriskien hallinta perustuu hallituksen hyväksymään riskienhallintapolitiikkaan, joka suojaustoimintojen ohella sallii

mm. valuutta- ja korkopositivien ottamisen määrättyjen riskirajojen puitteissa.

Yhtiö käyttää monipuolisesti eri suojausinstrumentteja ja -tapoja kuten valuuttalainoja, termiinejä, valuutan- ja koronvaihotosimuksia,

valuutta- ja korko-optioita sekä futuureja positivien hallinnoimisessa.

Valuuttariski

Konsernin liikevaihdosta noin 35 % kertyy muissa valuutoissa kuin Suomen markassa. Tärkeimmät ulkomaiset myyntivaluutat ovat Yhdysvaltain dollari, Ruotsin kruunu, Saksan markka ja Japanin jeni. Ulkomaisten valuuttojen osuus konsernin operatiivisista kustannuksista on noin 35 %. Tärkein ostovaluutta on Yhdysvaltain dollari, jonka osuus on vajaa puolet kaikista valuuttamääräisistä operatiivisista kuluista. Tämän lisäksi lentokoneiden ja niiden varaosien hankinta tapahtuu pääosin Yhdysvaltain dollareina. Konsernin politiikkana on eliminoida tunnistettu valuuttayli- tai -alijäämien aiheuttama kurssiriski. Riskin alaiseen valuutta-asemaan sisällytetään saamisten ja velkojen sekä muiden kaupallisten sitoumusten lisäksi pääsääntöisesti seuraavan 6-12 kuukauden arvioidut valuuttamääräiset kassavirrat. Tilikauden 1997/98 päättyessä 91 % konsernin korollisista veloista oli Suomen markkamääräisiä.

Lentotoiminnan polttoaineiden hintariski

Lentotoiminnassa käytettävän polttoaineen hintariskeiltä suojautumiseen käytetään eri suojausinstrumentteja kuten termiinejä ja swappeja. Suojaus rajoittuu ajallisesti yleensä alle 12 kuukauteen. Tilikautena 1997/98 lentotoiminnan polttoaineiden osuus konsernin liiketoiminnan kuluista oli 10%. Polttoainekustannukset ovat riippuvaisia öljymarkkinoiden ja Yhdysvaltain dollarin muutoksista.

Korkoriski

Korkoriskien hallitsemiseksi konsernin lainat ja sijoitukset on hajautettu vaihtuva- ja kiinteäkorkoisin instrumentteihin, kuitenkin niin, että pääosa konsernin korollisista lainoista on vaihtuvakorkoisia. Finnair suojautuu korkotason muutoksia vastaan sijoittamalla valtaosan kassavaroistaan rahamarkkinoille alle 12 kuukaudeksi. Tilikauden 1997/98 päättyessä konsernin korollisten lainojen keskikorko oli 4,8 %

Luottoriski

Konserni altistuu vastapuoliriskille sijoittaessaan kassavarojaan ja käyttäessään johdannaisinstrumentteja. Luottoriskiä hallitaan tekemällä vastapuoliriskirajojen puitteissa sopimuksia vain johtavien koti- ja ulkomaisten pankkien, rahoituslaitosten ja välittäjien kanssa. Rahavaroja sijoitetaan myös konservatiivisesti valittujen yritysten liikkeellelaskemiin velkakirjoihin.

Likviditeettiriski

Finnair-konsernin tavoitteena on ylläpitää hyvää maksuvalmiutta. Maksuvalmius varmistetaan kassavaroilla, tililimiiteillä, likvideillä rahamarkkinasijoituksilla ja lainalupauksilla. Lentokonehankintojen osalta yhtiön politiikkana on varmistaa rahoitus esimerkiksi lainalupauksilla viimeistään 6 kk ennen toimitusta. Konsernin likvidit varat olivat tilikauden 1997/98 päättyessä noin 1,5 miljardia markkaa. Lisäksi konsernilla on käytettävissään 7 vuodeksi noin 1,4 miljardin markan vakuudettomat luottolimiitit.

Johdannaisopimukset 31.3.1998, Mmk

Valuuttajohdannaiset	Nimellisarvo	Markkina-arvo
Termiinkaupat	1 039,4	4,9
Optiosopimukset	349,4	19,0
Valuutanvaihtosopimukset	661,9	- 7,7
Korkojohdannaiset		
Korko-optiot	200,0	- 0,1
Korkotermiinit	40,0	- 0,5
Yhteensä	2 290,7	15,6
Muut johdannaisopimukset		
Lentopetrolin hintasopimukset (tonnia)	129 900	

Taulukossa esitetyt johdannaisopimusten nimellisarvot kuvaavat konsernin käyttämien suojaustoimenpiteiden laajuutta eivätkä sellaisenaan välttämättä kuvaa niistä aiheutuvia kassavirtoja taikka niihin liittyviä luottoriskejä. Nimellisarvot sisältävät myös suljetut termiinisopimukset.

Sopimusten markkina-arvo perustuu raportointipäivän markkinahintaan niiltä osin kuin sopimukset ovat julkisen kaupankäynnin kohteena. Muut sopimukset on arvostettu niistä aiheutuvien kassavirtojen nykyarvoon ja optioiden osalta arvonmääritysmalleihin.

34. Henkilöstöraho

Tilinpäätös sisältää henkilöstörahoille tarkoitettua voittopalkkiota 24 Mmk.

HALLITUKSEN ESITYS VOITTOVAROJEN KÄYTÖSTÄ

Konsernin koko vapaa oma pääoma konsernitaseen 31.3.1998 mukaan	mk	1 908 875 655,73
Voitonjakokelpoinen osa vapaasta omasta pääomasta	mk	1 029 125 826,47
Emoyhtiö Finnair Oyj:n vapaa oma pääoma taseen 31.3.1998 mukaan	mk	1 000 846 295,25
Voitonjakokelpoinen vapaa oma pääoma:		
– Käyttämättömät voittovarot edellisiltä tilikausilta	mk	508 177 419,84
– Tilikauden 1.4.1997 - 31.3.1998 voitto	mk	492 668 875,41
Yhteensä	mk	1 000 846 295,25

Hallitus ehdottaa yhtiökokoukselle, että käytettävissä olevista voittovaroista maksetaan osakemäärälle 82 796 483 osinkoa 1,75 markkaa osakkeelta	mk	144 893 845,25
Jätetään voittovarojen tilille	mk	855 952 450,00

Helsingissä 12. päivänä kesäkuuta 1998

FINNAIR OYJ:N HALLITUS

Harri Holkeri

Jaakko Ihamuotila Robert G. Ehrnrooth

Ari Heiniö Raimo Hertto

Seppo Härkönen Eva-Christina Mäkeläinen

Antti Potila Helena Terho

TILINTARKASTUSKERTOMUS

Finnair Oyj:n osakkeenomistajille

Olemme tarkastaneet Finnair Oyj:n kirjanpidon, tilinpäätöksen ja hallinnon tilikaudelta 1.4.1997 - 31.3.1998.

Hallituksen ja toimitusjohtajan laatima tilinpäätös sisältää toimintakertomuksen sekä konsernin ja emoyhtiön tuloslaskelman, taseen ja liitetiedot.

Suorittamamme tarkastuksen perusteella annamme lausunnon tilinpäätöksestä ja hallinnosta.

Tilintarkastus on suoritettu hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Kirjanpitoa sekä tilinpäätöksen laatimisperiaatteita, sisältöä ja esittämistapaa on tällöin tarkastettu riittävässä laajuudessa sen toteamiseksi, ettei tilinpäätös sisällä olennaisia virheitä tai puutteita.

Hallinnon tarkastuksessa on selvitetty hallintoneuvoston ja hallituksen jäsenten sekä toimitusjohtajan toiminnan lainmukaisuutta osakeyhtiölain säännösten perusteella.

Lausuntonamme esitämme, että tilinpäätös on laadittu kirjanpitolain sekä tilinpäätöksen laatimista koskevien muiden säännösten ja määräysten mukaisesti.

Tilinpäätös antaa kirjanpitolaissa tarkoitetulla tavalla oikeat ja riittävät tiedot konsernin sekä emoyhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta.

Tilinpäätös konsernitilinpäätöksineen voidaan vahvistaa sekä vastuuvapaus myöntää emoyhtiön hallintoneuvoston ja hallituksen jäsenille sekä toimitusjohtajalle tarkastamaltamme tilikaudelta.

Hallituksen esitys tuloksen käsittelystä on osakeyhtiölain mukainen.

Olemme tutustuneet tilikauden aikana julkistettuun osavuosikatsaukseen.

Käsityksemme mukaan se on laadittu sitä koskevien säännösten mukaisesti.

Helsingissä 17. päivänä kesäkuuta 1998

Pekka Nikula
KHT

Erkki Mäki-Ranta
HTM

HALLINTONEUVOSTON LAUSUNTO

Finnair Oyj:n hallintoneuvosto on tänään pitämässään kokouksessa käsitellyt yhtiön tilikaudelta 1.4.1997- 31.3.1998 laaditun tilinpäätöksen ja konsernitilinpäätöksen sekä tilintarkastajien antaman tilintarkastuskertomuksen.

Hallintoneuvosto on päättänyt lausuntonaan esittää varsinaiselle yhtiökokoukselle, että tuloslaskelma ja tase sekä konsernituloslaskelma ja konsernitase vahvistetaan ja että tilinpäätöksen osoittaman voiton suhteen toimitaan hallituksen esityksen mukaisesti.

Hallintoneuvosto toteaa, että sen tekemiä päätöksiä ja antamia ohjeita on noudatettu ja että hallintoneuvosto on saanut yhtiön hallitukselta ja toimitusjohtajalta tarpeelliseksi katsomansa tiedot.

Hallintoneuvostosta ovat yhtiökokouksessa erovuorossa

toimitusjohtaja Felix Björklund,
toimitusjohtaja Markku Hyvärinen,
eduskunnan I varapuhemies, Mikko Pesälä
kansanedustaja Virpa Puisto,
suurlähettiläs Pertti Salolainen ja
ulkoasiainneuvos Peter Stenlund

Helsingissä kesäkuun 18. päivänä 1998

Markku Hyvärinen	Felix Björklund
Riitta Backas	Tarja Kautto
Pekka Kivelä	Markku Koskenniemi
Jouko K. Leskinen	Pekka Perttula
Mikko Pesälä	Sirpa Pietikäinen
Matti Piuholä	Jaakko Pohjola
Virpa Puisto	Jussi Ranta
Pertti Salolainen	Peter Stenlund
Ralf Sund	Iiro Viinanen

TOIMIALAKATSAUKSET

LENTOTOIMINTA

Konsernin lentotoiminta käsittää viime vuosina suoritettujen toimialajärjestelyjen seurauksena lähes pelkästään Emoyhtiö Finnair Oyj:n toiminnan. Emoyhtiön lisäksi ainoastaan yksi konserniin kuuluva muu yhtiö harjoittaa lentotoimintaa ja se on malminetsintälentoihin erikoistunut Malmilento Oy -niminen pienlentoyhtiö. Koko lentotoiminnan liikevaihto oli päättyneenä tilikautena 7 030,3 Mmk, mistä Malmilento Oy:n osuus oli 6,4 Mmk.

Finnairin harjoittama lentotoiminta on yleisesti kansainvälisiin lentoyhtiöihin verrattuna monimuotoisempaa siten, että yhtiö harjoittaa saman organisaation puitteissa maantieteellisesti ja toiminnallisesti laajamittaista kansainvälistä reittiliikennettä ja tiheän reittiverkoston sekä suurehkon matkustajamäärän omaavaa kotimaan reittiliikennettä ja erikoistunutta tilauslentoliikennettä.

Finnairin kansainvälisen lentoliikenteen reittiverkosto kattaa ulkomailla 45 kohdetta. Kotimaan liikenteen kohteita on 22. Lomalentokohteitten määrä vaihtelee kesä- ja talviliikennekaudella, yksittäisiä kohteita on noin 60. Matkustajien kokonaismäärästä kuljetettiin 3 % Atlantin liikenteessä, 46 % Euroopan ja Lähi-idän liikenteessä, 4 % Kaukoidän liikenteessä, 36 % kotimaan liikenteessä ja 11 % tilauslentoliikenteessä. Rahdin kokonaiskuljetuksista yli 80 % toteutuu Atlantin ja Kaukoidän liikenteessä. Ulkomaan liikenteen osuus mukaan lukien ulkomaan reitti- ja tilauslentoliikenne on koko liikenteen lentokuljetustuotoista 84 % ja kotimaa 16 %.

Euroopan lentoliikenteessä alkoi vuonna 1994 merkittävä vapautumiskehitys. Tällöin heinäkuussa 1994 astui voimaan Euroopan unionin ns. kolmas paketti, joka vapautti käytännössä lentoliikenteen kaikista kilpailua rajoittavista tekijöistä, jotka koskivat markkinoille pääsyä ja hinnoittelua. Liikennekauden alussa 1.4.1997 tuli voimaan ns. kabotaasioikeus, mikä oikeuttaa lentoyhtiöt liikennöimään muiden sopimusmaiden kotimaan liikenteessä. Finnair on tähän mennessä hyödyntänyt vapautumiskehitystä erityisesti Pohjoismaissa

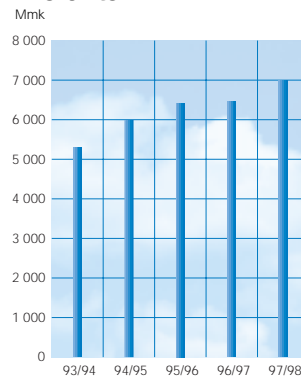
Konsernin rakenne

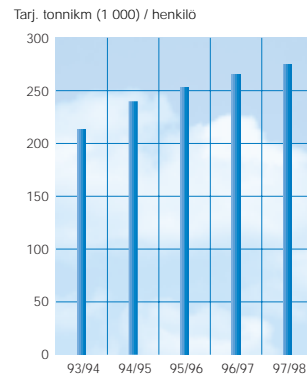
muodostamalla Tukholmaan Arlandan lentoasemalle solmukohtan, jonka kautta liikennöitiin päättyneenä tilikautena 55 päivittäistä lentoa 18 Euroopan kohteeseen. Finnairin osuus on noin neljäsosa Arlandan lentoaseman lentojen kokonaismäärästä, mitä on pidettävä merkittävän suurena.

Alkaneen tilikauden alussa 1.4.1998 Finnair on ottanut käyttöön yleiseurooppalaisten, uusien ilmailuvaatimusten mukaisen (JAR-OPS 1) toimintatavan ja saanut sen mukaisen ansiolentoluvan. Ilmailuviranomainen on hyväksynyt mm. Finnairin uuden lentokäsikirjan sekä laatujärjestelmän ja laadunvarmistusorganisaation. Uudet JAR-vaatimukset (Joint Aviation Requirements) on julkaissut 27:n eurooppalaisen ilmailuviranomaisen yhteenliittymä JAA (Joint Aviation Authorities). Näiden vaatimusten laadintatyöhön ovat osallistuneet myös lentoyhtiöt, lentokonevalmistajat sekä työntekijäjärjestöt. Tehtävä on ollut työläs ja aikaa vaativa. Syntyneitä uusia vaatimuksia pidetään lentoliikenteen kannalta erittäin merkityksellisenä asiana. Laatujärjestelmä hyödyttää myös liikennöivää yhtiötä. Finnairissa JAR-OPS 1:n vaatimusten mukaisia toimenpiteitä ryhdyttiin selvittämään ja suunnittelemaan jo vuonna 1995.

Lentotoiminnan liikevaihto

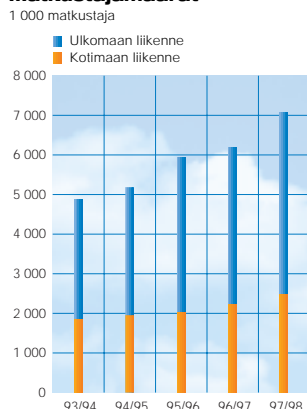

Lentotoiminnan henkilöstön tuottavuus

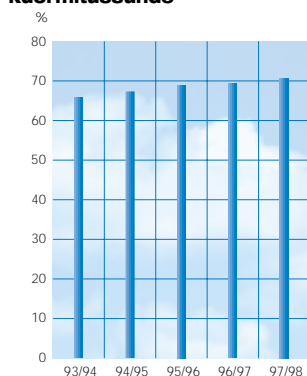

Matkustajamäärät

Matkustaja-kuormitussuhde

Käytännössä laatujärjestelmä tarkoittaa sitä, että kaikille keskeisille toiminnoille on määritelty toimintatapa ja keinot joilla tämä varmistetaan käytännössä. Järjestelmä kattaa laadun eri näkökulmat sekä lentoturvallisuuden että yhtiön omien, palveluun liittyvien tavoitteiden osalta. Lentoturvallisuus perustuu ilmailuviranomaisten ja yhtiön oman ohjeistuksen tinkimättömään toteuttamiseen. Yhtiön oman palveluketjun saumattomalla yhteistyöllä ja sujumisella varmistetaan mm. liikenteen täsmällisyys- ja muut toimintoihin liittyvät laatukysymykset.

LENTOKALUSTO

Omassa käytössä olevien lentokoneiden lisäksi yhtiö omistaa kaksi 317 -paikkaista Airbus A300-B4 konetta, jotka on vuokrattu Englantiin. Finnair vastaa sopimuskaudella koneiden huollosta ja tekniikasta. Vuokrasopimus on viisivuotinen ja taloudellisesti merkittävä. Näitä koneita ei ole tarkoitus enää sopimuskauden päätyttyä käyttää Finnairin omassa liikenteessä. Lentokaluston uudistamissuunnitelmiin sisältyen Finnair on tehnyt päätöksen vuokrata viidennen Boeing 757 -koneen, jota yhtiö liikennöi 219 -matkustajapaikkaisena. Tämä kone tulee liikenteeseen huhtikuussa 1999. Hankittavaksi päätetyistä 12 uudesta Airbus A320 -tyyppisestä koneesta toimitetaan yhtiölle kaksi 188 -paikkaista A321 -sarjan konetta tammi-helmikuussa 1999.

MATKATOIMISTOALA

Konsernin kaksi suurinta täydellistä matkailupalvelua tarjoavaa yhtiötä ovat Matkatoimisto Oy Area ja Suomen Matkatoimisto Oy. Niiden osuus toimialan kokonaisymyynnistä Suomessa on noin 40 %. Näiden lisäksi konsernissa harjoitetaan matkatoimistotoimintaa 13 maassa Suomen ulkopuolella Norvista-nimisen matkatoimistoketjun nimellä. Norvista-ketjun runko luotiin 1996 Finnair Oyj:n, Suomen Matkatoimisto Oy:n ja Matkatoimisto Oy Area tuolloin omistamista ulkomaisista matkatoimistoista. Norvista-ketjun strategiana on tuottaa ja edistää turismia ja sen pää tavoite on luoda vapaa-ajan matkustusta kohteena Pohjois-Eurooppa lähinnä Suomi, Ruotsi, Venäjä ja Baltian alueet.

Lentotoiminnan taloudellinen tulos ja henkilöstö

	1997/98	1996/97	Muutos
Liikevaihto Mmk	7 030,3	6 491,2	8,3 %
Liikevoitto Mmk	565,7	302,9	86,8 %
Henkilöstö	8 573	8 267	306 hlöä

Liikennesuoritteet 1997/98

	Kansainvälinen reittiliikenne	Kotimaan reittiliikenne	Tilauslento-liikenne	Koko liikenne
Matkustajat (1000)	3 781	2 527	759	7 067
Muutos % edellisestä vuodesta	13,5	13,3	5,7	12,5
Rahti ja posti (1000 kg)	69 001	6 040	1 689	76 730
Muutos % edellisestä vuodesta	15,3	7,8	38,0	15,1
Tarjotut hkm (milj.)	12 891	1 958	2 593	17 442
Muutos % edellisestä vuodesta	11,0	10,7	1,7	9,5
Myydyt hkm (milj.)	9 025	1 138	2 256	12 419
Muutos % edellisestä vuodesta	15,3	13,9	3,9	12,9
Tarjotut tnkm (milj.)	1 868	219	262	2 349
Muutos % edellisestä vuodesta	11,2	12,0	3,9	10,4
Myydyt tnkm (milj.)	1 122	100	206	1 428
Muutos % edellisestä vuodesta	16,0	14,2	3,9	13,9
Matkustajakuormitussuhde %	70,0	58,1	87,0	71,2
Muutos %-yks. edellisestä vuodesta	2,6	1,6	1,9	2,2
Kokonaiskuormitussuhde %	60,0	45,9	78,7	60,8
Muutos %-yks. edellisestä vuodesta	2,4	0,9	0,0	1,9

LENTOKALUSTO

TILAUKSESSA

A319

Matkustajapaikkoja 126

A320

Matkustajapaikkoja 153

A321

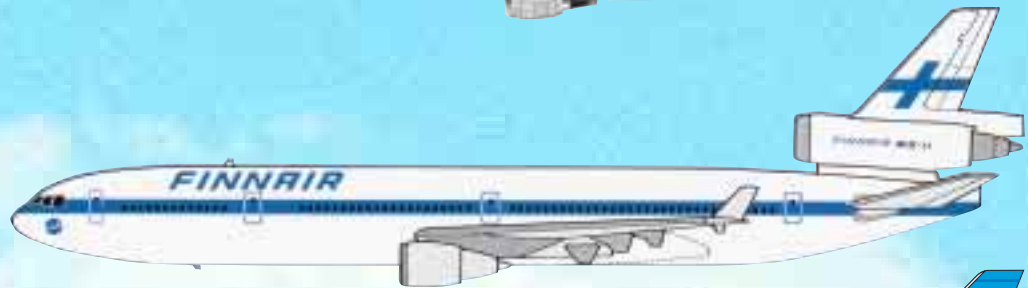
Matkustajapaikkoja 188

KÄYTÖSSÄ

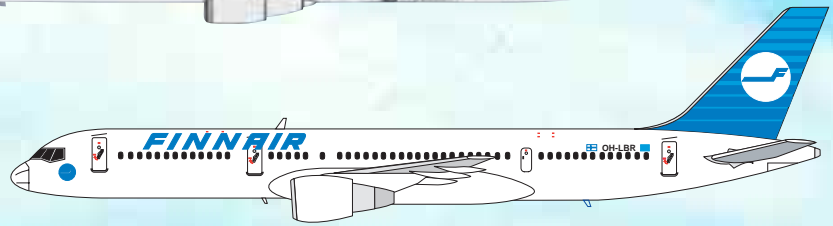
MD-11

Matkustajapaikkoja 318-366

B757-200

Matkustajapaikkoja 219

MD-82, MD-83

Matkustajapaikkoja 140 -156

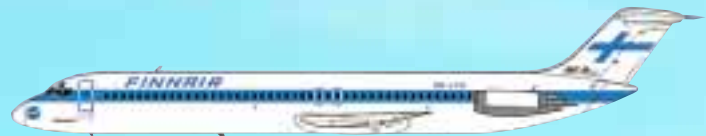
MD-87

Matkustajapaikkoja 112

DC-9-51

Matkustajapaikkoja 122

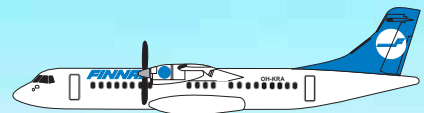

Konsernin omassa liikenteessä käytetty lentokalusto 31.5.1998

Konetyyppi	Yhteensä	Omistettu	Rahoitus-leasing	Vuokrattu	Keski-määräinen ikä
MD-11	4	4			5,9
B757-200	4			4	0,4
MD-82	10	3	2	5	9,7
MD-83	12	7		5	9,4
MD-87	3	3			10,2
DC-9-51	12	12			20,2
ATR 72	6	5	1		7,9
Saab SF-340	6	3	3		10,4
Yhteensä	57	37	6	14	10,9

ATR 72

Matkustajapaikkoja 66

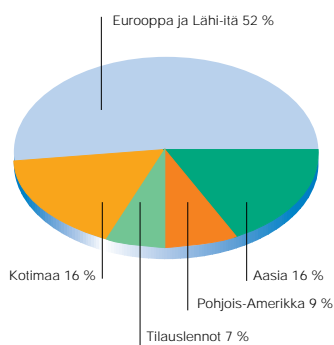
SAAB SF-340

Matkustajapaikkoja 34

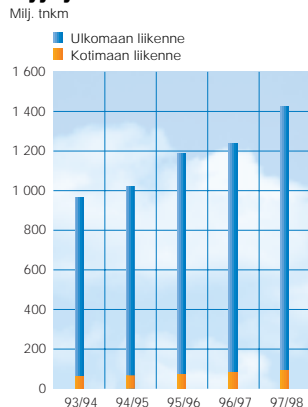

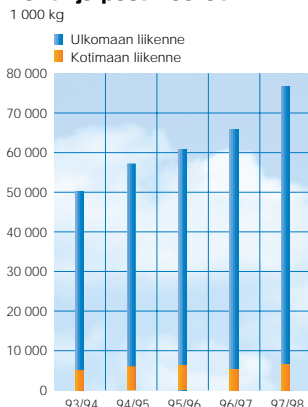
Lentokuljetustuotteiden liikenteellinen jakautuminen

Myydyt tonnikilometrit

Rahti- ja postimäärät

Helsinki-Vantaan lentoaseman rahtiterminaali on marssikuussa 1997 valmistuneen laajennuksen jälkeen Pohjoismaiden suurin lentorahtiterminaali.

Norvika-ketjun toiminta perustuu Finnair-pohjaisiin matkoihin ja sen tavoitteena on muodostua Pohjois-Euroopan johtavaksi matkanjärjestäjäksi kohdealueellaan. Entisen NL:n alueen poliittiset muutokset ovat merkittävästi lisänneet turismia kyseiselle alueelle, mikä omalta osaltaan edesauttaa tavoitteiden saavuttamisessa.

Norvika-ketjun kokonaisymyynti oli yli 330 Mmk ja sen palveluksessa toimi 202 henkilöä. Myynnin nopean kasvun odotetaan jatkuvan myös lähitulevaisuudessa. Toisaalta myös yhteistyössä tehtävät palveluostot ja yhdistetyt varausoiminnat antavat mahdollisuuden parempaan kustannustehokkuuteen ja kannattavuuteen ja näin omalta osaltaan parantavat toimistojen kilpailukykyä.

Matkatoimistomarkkinat ovat voimakkaasti muuttuneita. Tuottajien komissioleikkaukset,

suoramyyntien lisääntyminen, matkatoimistojen työnkuvan muuttuminen loppukäyttäjien päästessä käsiksi varaustietoihin ja tekemään itse varauksia sekä tuottojen muuttuminen komissioista palvelumaksuiksi tuovat alalle tulevana vuosina ennen kokemattoman muutoksen. Muun muassa näistä syistä johtuen Suomen Matkatoimistossa ja Matkatoimisto Areassa on aloitettu uuden sukupolven matkatoimistojärjestelmän käyttöönoton valmistelu. Uusi matkailualan toiminnanohjausjärjestelmä takaa matkustajille ja asiakasyrityksille entistä korkeamman palvelutason. Matkatoimistot toimivat tässä hankkeessa yhteistyössä taatakseen paremmat neuvotteluasemat ja säästääkseen kustannuksia. Järjestelmätoimittajaksi valittiin belgialainen järjestelmätoimittaja ICSAT ja tuotteeksi ACE-niminen järjestelmä. ICSAT on alansa markkinajohtaja Euroopassa. Uusi toiminnanohjausjärjestelmä on omalta osaltaan vastaus tulevan vuosikymmenen haasteisiin ja sen ominaisuudet edustavat tietotekniikan uusimpia saavutuksia. Uusi järjestelmä on tarkoitus molemmissa yrityksissä ottaa käyttöön vuoden 1998 loppupuolella.

Uuden toiminnanohjausjärjestelmän lisäksi myös muihin alan teknisiin järjestelmiin on panostettu. Suomen Matkatoimisto oli mukana kehittämässä web-pohjaista kokonaisvaltaista matkanhallintajärjestelmää, joka mahdollistaa matkavarausprosessin sähköisen läpiviennin. Voimakkaasti kehittyvä uusi teknologia mahdollistaa matkailun uudenlaisen jakelun ja kyseenalaistaa perinteiset roolit. Matkailun sähköinen kaupankäynti on toistaiseksi vähäistä, mutta sen kasvun odotetaan olevan nopeaa.

VALMISMATKATOIMINTA

Konsernin valmismatkatoimintaa harjoittavia kotimaisia yhtiöitä ovat Aurinkomatkat ja Finnmatkat. Nämä sekä tuotenimenä tunnettu Top Club valmismatkajärjestäjä toimivat Finnair Travel Services Oy:n alaisuudessa. Lisäksi toimialaan kuuluu yksi Yhdysvalloissa ja yksi Kanadassa toimiva Norvistä-ketjuun sisältyvä pienehkö matkanjärjestäjä.

Konsernin matkatoimistoalan taloudellinen tulos ja henkilöstö

	1997/98	1996/97	Muutos
Liikevaihto Mmk	349,9	292,0	19,8 %
Liikevoitto Mmk	15,1	5,6	169,6 %
Henkilöstö	1 297	1 177	120 hlöä

Konsernin valmismatkatoiminnan taloudellinen tulos ja henkilöstö

	1997/98	1996/97	Muutos
Liikevaihto Mmk	1 203,6	1 050,8	14,5 %
Liikevoitto Mmk	1,7	0,3	466,7 %
Henkilöstö	499	461	38 hlöä

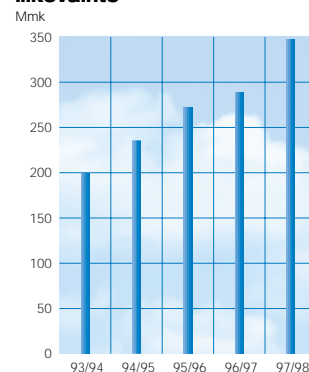
Konsernin muiden toimialojen taloudellinen tulos ja henkilöstö

	1997/98	1996/97	Muutos
Liikevaihto Mmk	194,7	314,8	-38,2 %
Liikevoitto Mmk	20,6	15,8	30,4 %
Henkilöstö	337	628	-291 hlöä

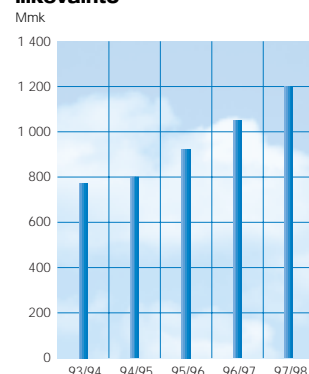
Kaikki henkilöstömäärät ovat keskimääräisiä, osa-aikaisten osalta oikaistuja lukuja.

Liikevaihdon supistuminen muiden toimialojen kohdalla johtuu hotellitoiminnoista luopumisesta.

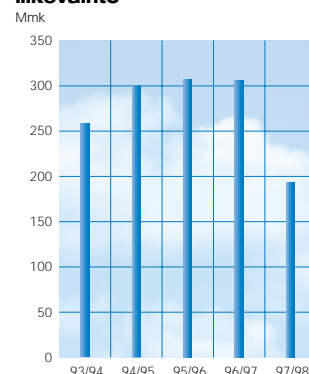
Matkatoimistoalan liikevaihto

Valmismatkatoiminnan liikevaihto

Muiden toimialojen liikevaihto

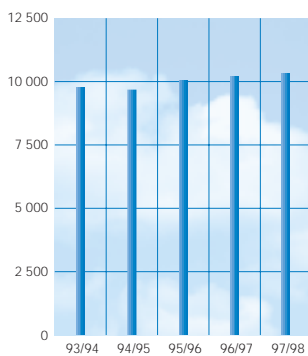

Henkilöstön määrä keskimäärin

Henkilöä

Vuonna 1997 tilauslennoilla suoritettiin Suomesta valmismatkoja yhteensä noin 860 000. Kasvu oli 8 % edellisestä vuodesta. Kasvun arvioidaan hidastuvan vuoden 1998 aikana niin, että se olisi noin 5 %. Tilikautena 1997/98 Finnair Travel Services Oy:n alaisilla matkanjärjestäjillä oli yhteensä 415 000 matkustajaa. Kasvua oli 9 % edellisestä tilikaudesta.

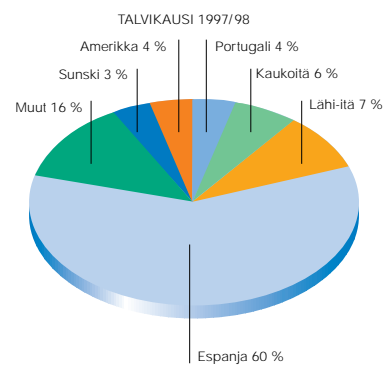
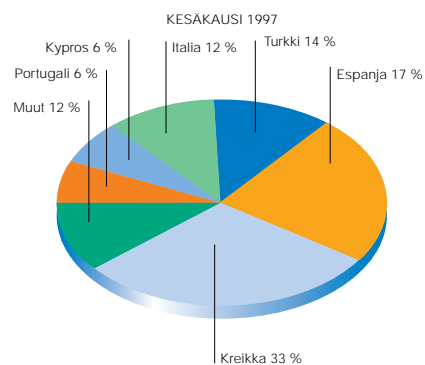
Finnair Travel Services Oy:n alaiset matkanjärjestäjät tarjoavat matkoja yli 200 kohteeseen. Käytävissä olevia hotelleja ulkomailla on noin 1000 ja yöpymisvuorokausia vuodessa yhteensä lähes viisi miljoonaa. Matkoista myydään 43 % yhdeksän oman myyntipisteen kautta ja loput 57 % välittävien 400 matkatoimistopisteen kautta.

Finnair Travel Services osti emoyhtiö Finnairilta lentokuljetuksia kertomusvuonna 585 Mmk:n arvosta. Matkanjärjestäjien matkustajakuormitussuhde oli tilauslennoilla 97 %.

Tilikauden aikana Suomen matkanjärjestäjäkentässä tapahtui huomattavia muutoksia.

Syksyllä 1997 turkkilaisten omistama Kymppi-Matkat, jonka markkinaosuus oli noin 10 % teki konkurssin. Vuoden 1998 alussa Englannin suurin matkanjärjestäjryhmä Thompson Group osti ruotsalaisen Fritidsresor Groupin, johon Suomes- sa kuuluvat sekä Fritidsresor että Hassen Matkat.

Valmismatkatuotanto maittain (Aurinkomatkat ja Finnmatkat)

HELSINKI GATEWAY

Kaukoliikenteen reittikohteet 1998

■ Lomaliikenne

Tällä hetkellä Suomen valmismatkamarkkinoita hallitsee lähes kokonaan kolme ryhmää, joista suurin on Finnair Travel Services Oy:n alaiset matkanjärjestäjät. Toiseksi suurin osuus on Thompson Groupilla (Fritidsresor ja Hassen Matkat) ja kolmantena on Englannin toiseksi suurin matkanjärjestäjä Airtours Group, joka omistaa Scandinavian Leisure Groupin (Tjäreborg ja Spies). Voidaan olettaa, että markkinaosuuskilpailu englantilaisten toimesta tulee kiristämään kilpailutilannetta Suomessa. Lisäksi valmismatkamarkkinoiden kilpailutilanteen kiristyminen yleisesti Pohjoismaissa sekä matkustuksen lisääntyminen Euroopassa tulevat vaikeuttamaan hotellikapasiteetin saantia keskeisissä lomakohteissa kuten Kanariansaarilla.

MUUT TOIMIALAT

Muiden alojen merkittävimmät yhtiöt ovat Amadeus Finland Oy, Finncatering Oy ja Finnair Gateway Ravintolat Oy. Lisäksi ryhmään kuuluu pari kiinteistöyhtiötä sekä yksi ulkomainen mainostoihmisto.

Amadeus Finland Oy huolehtii kansainvälisen Amadeuksen kansallisena markkinointiyhtiönä Amadeuksen kehittämien matkailun informaatio- ja jakelujärjestelmien markkinoinnista, koulutuksesta ja tuesta huomioiden sekä tuottajien että palvelujen käyttäjien tarpeet. Amadeus on säilyttänyt johtavan asemansa maailman suurimpana varausjärjestelmänä. Amadeus Finland Oy:n kokonaisympäristöstä 48 % kertyy varaustuotoista ja

Finnairin tarjottuviinit ovat saaneet kaksi arvostettua tunnustusta: Decanter-lehden palkinnon "Paras Business-luokan viinilista 1997" sekä Business Traveller-lehden palkinnon "Paras viinikellari taivaalla 1997". Lehti on myös palkinnut Finnairin 1998 parhaasta valkoviinistä: Domaine Laroche Chablis Les Fourchames 1994, 1er Cru ja samppanja Laurent-Perrier Grand Siècle La Cuvée Brut NV saavutti vertailussa 2. sijan.

muu osa matkatoimistojärjestelmien käyttöoikeusmaksuista ja laitevuokrista. Päättäneen toimintavuoden liikevaihto oli 68 Mmk. Amadeuksen markkinaosuus Suomessa on kuluneen tilivuoden aikana pysynyt lähes ennallaan, mutta kilpailu alalla on selkeästi kasvamassa.

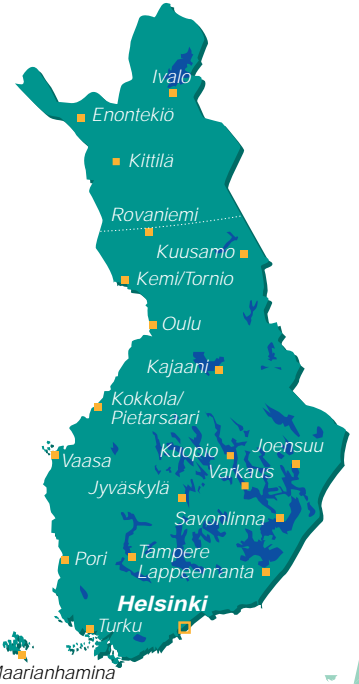
Finn catering Oy on elintarvikealan monitoimiyri-tyt, jonka toiminta jakautuu neljään osaan: leipomo, tilauskeittiö, catering-palvelu sekä juhlapalvelu. Asiakkaina on lentoyhtiöiden lisäksi ravintoloita, hotelleja, suurkeittiöitä sekä yksityisiä henkilöitä.

Liikevaihto kasvoi kuluneena tilikautena runsaat 8 % ollen 57 Mmk. Kasvuun vaikutti ensisijaisesti lentokoneannosten myynnin lisääntyminen.

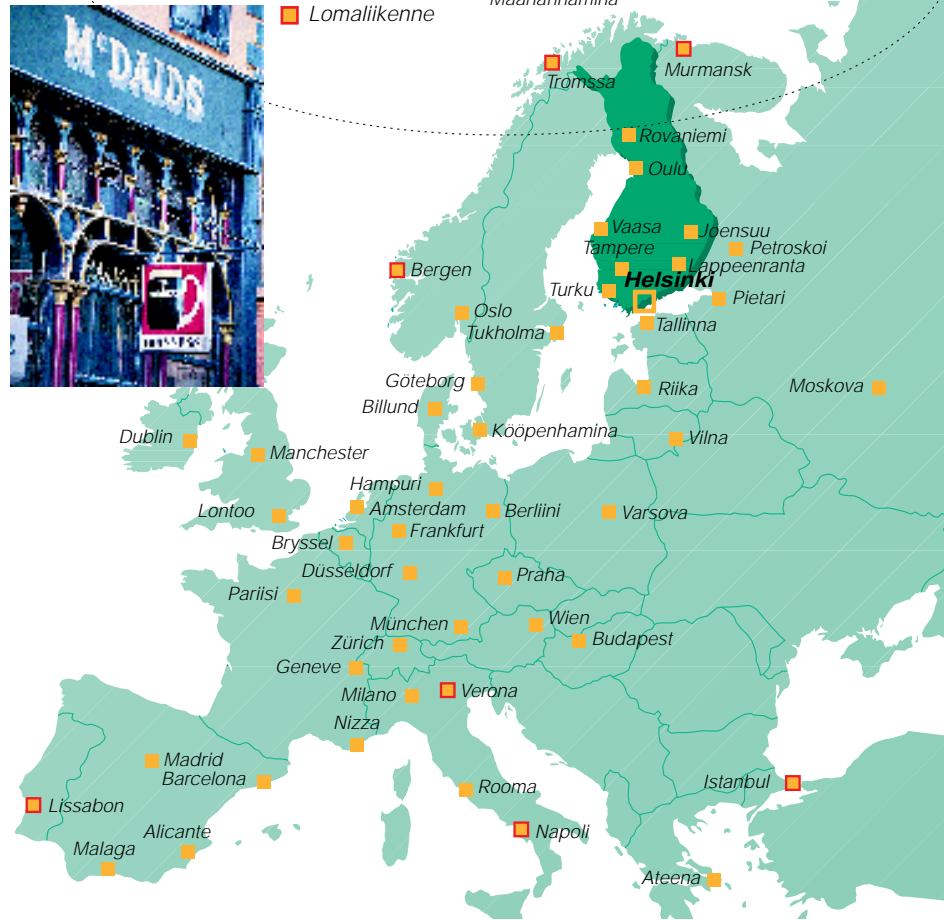
Finnair Gateway Ravintolat Oy harjoittaa kahvila-, ravintola- ja kongressitoimintaa Helsinki-Vantaan lentoasemalla. Kulunut tilikausi oli yhtiön toiminnan ensimmäinen kokonainen tilikausi. Liikevaihtoa kertyi runsaat 66 Mmk. Kansainvälisessä lentoasemissa koskevassa palvelututkimuksessa Helsinki-Vantaan lentoaseman ravintolapalvelut arvioitiin 62 lentoaseman joukosta parhaiksi.

Finnair ja British Airways aloittivat keväällä 1998 laajan yhteistyön. Yhtiöiden yhteisenä tavoitteena on olla lentomatkustajan ykkösvalinta Pohjoismaissa.

Kotimaan ja Euroopan reittikohteet 1998

TALOUDELLISTA KEHITYSTÄ KUVAAVAT JA OSAKEKOHTAISET TUNNUSLUVUT

		1993/94	1994/95 ¹⁾	1995/96 ¹⁾	1996/97 ¹⁾	1997/98 ¹⁾
Konsernin tuloslaskelma						
Liikevaihto	Mmk	5 941	6 653	7 186	7 403	8 058
- muutos	%	8,9	12,0	8,0	3,0	8,8
Käyttökate	Mmk	588	945	1 055	784	1 107
- suhteessa liikevaihtoon	%	9,9	14,2	14,7	10,6	13,7
Liikevoitto	Mmk	189	522	624	326	605
- suhteessa liikevaihtoon	%	3,2	7,8	8,7	4,4	7,5
Tulos ennen satunnaiseriä	Mmk	120	419	533	310	627
- suhteessa liikevaihtoon	%	2,0	6,3	7,4	4,2	7,8
Tulos ennen veroja	Mmk	120	419	533	429	630
- suhteessa liikevaihtoon	%	2,0	6,3	7,4	5,8	7,8
Konsernin tase						
Käyttöomaisuus ja muut pitkäaikaiset sijoitukset	Mmk	4 132	3 937	4 043	4 046	4 118
Arvostuserät	Mmk	43	66	61	41	33
Vaihto-omaisuus	Mmk	171	171	188	202	236
Rahoitusomaisuus	Mmk	2 454	3 242	2 641	2 409	2 752
Vastaavaa yhteensä	Mmk	6 800	7 416	6 933	6 698	7 139
Osakepääoma	Mmk	323	408	408	410	414
Muu oma pääoma ja vähemmistö	Mmk	1 144	1 850	2 183	2 417	2 843
Vieras pääoma ²⁾	Mmk	5 333	5 158	4 342	3 871	3 883
Vastattavaa yhteensä	Mmk	6 800	7 416	6 933	6 698	7 139
Bruttoinvestoinnit ilman ennakoja	Mmk	699	278	567	1 055	879
Bruttoinvestoinnit liikevaihdosta	%	11,8	4,2	7,9	14,3	10,9
Oman pääoman tuotto (ROE)	%	8,7	21,2	15,4	7,5	16,7
Sijoitetun pääoman tuotto (ROI)	%	8,7	15,1	15,7	9,4	15,9
Osakepääoman korotus	Mmk	76	85	-	2	4
Osingot tilikaudelta ³⁾	Mmk	19	41	82	82	145
Tulos / osake	mk	1,93	5,10	4,56	2,48	6,11
Oma pääoma / osake	mk	22,72	27,68	31,74	34,43	39,31
Osinko / osake	mk	0,30	0,50	1,00	1,00	1,75
Osinko tuloksesta	%	15,5	9,8	21,9	40,3	28,6
Efekttiivinen osinkotuotto	%	0,9	1,7	2,7	2,7	3,2
Omavaraisuusaste	%	21,8	30,9	37,9	42,9	46,5
Velkaantumisaste (Gearing)	%	153,6	43,0	25,3	9,9	- 5,4
Korolliset velat	Mmk	3 792	3 185	2 253	1 602	1 297
Likvidit varat	Mmk	1 539	2 214	1 598	1 323	1 471
Korollinen nettovelka	Mmk	2 253	971	655	279	- 174
- suhteessa liikevaihtoon	%	37,9	14,6	9,1	3,8	- 2,2
Nettorahoitustuotot (+) / kulut (-)	Mmk	- 69	- 103	- 91	- 16	22
- suhteessa liikevaihtoon	%	- 1,2	- 1,5	- 1,3	- 0,2	0,3
Nettokorot	Mmk	- 139	- 103	- 99	- 17	8
- suhteessa liikevaihtoon	%	- 2,3	- 1,6	- 1,4	- 0,2	0,1
Tulorahoitus ⁴⁾	Mmk	514	825	816	905	1 013
Tulorahoitus liikevaihdosta	%	8,6	12,4	11,4	12,2	12,6
Osakkeiden osakeantioikaistu lukumäärä keskimäärin	kpl	59 509 008	71 649 571	81 584 480	82 053 018	82 796 483
Osakkeiden osakeantioikaistu lukumäärä tilikauden lopussa	kpl	64 537 260	81 556 420	81 584 480	82 053 018	82 796 483
Osakepääomaa vastaava osakemäärä tilikauden lopussa	kpl	64 537 260	81 556 420	81 584 480	82 053 018	82 796 483
Hinta / voitto-suhde, P/E		17,44	5,69	8,26	14,86	8,83
Henkilöstö, keskimäärin		9 677	9 539	10 105	10 533	10 706

Henkilöstön keskimääräisiä lukuja on oikaistu yksinomaan osa-aikaisessa palveluksessa olleiden henkilöiden osalta.

¹⁾ Tilikausien 1994/95, 1995/96, 1996/97 ja 1997/98 vapaaehtoiset varaukset on konsernitilinpäätöksessä jaettu laskennalliseen verovelkaan ja vapaaseen omaan pääomaan sekä tuloslaskelmassa laskennallisen verovelan muutokseen. Vuoden 1993/94 tunnuslukuja ei ole muutettu.

²⁾ Osakeyhtiölain muutoksen vuoksi voidettava debentuurilaina on vuoden 1997/98 ja vuoden 1996/97 tunnuslukuja laskettaessa käsitelty oman pääoman eränä. Aikaisempien vuosien (1993/94, 1994/95 ja 1995/96) tilinpäätöksissä vaihdettava debentuurilaina oli vierasta pääomaa. Aikaisempien vuosien tunnuslukuja ei ole muutettu.

³⁾ Tilikauden 1997/98 osinko on hallituksen esitys yhtiökokoukselle.

⁴⁾ Tilikauden 1997/98 tulorahoitus sisältää laskennallisen verovelan vaikutuksen ja tilikaudet 1995/96 ja 1996/97 on muutettu vertailukelpoisiksi.

Tunnuslukujen laskentaperusteet

Oman pääoman tuotto % (ROE)	=	$\frac{\text{Tulos ennen satunnaiseriä} - \text{verot}}{\text{Oma pääoma} + \text{vähemmistöosuus (tilikauden alun ja lopun keskiarvo)}} \times 100$
Sijoitetun pääoman tuotto % (ROI)	=	$\frac{\text{Tulos ennen satunnaiseriä} + \text{korko- ja muut rahoituskulut}}{\text{Taseen loppusumma} - \text{korottomat velat (tilikauden alun ja lopun keskiarvo)}} \times 100$
Tulos / osake (mk)	=	$\frac{\text{Tulos ennen satunnaiseriä} + / - \text{vähemmistöosuus} - \text{verot}}{\text{Osakeantioikaistu osakemäärä keskimäärin tilikauden aikana}}$
Oma pääoma / osake (mk)	=	$\frac{\text{Oma pääoma}}{\text{Osakeantioikaistu osakemäärä tilikauden lopussa}}$
Omavaraisuusaste %	=	$\frac{\text{Oma pääoma} + \text{vähemmistöosuus}}{\text{Taseen loppusumma} - \text{saadut ennakot}} \times 100$
Velkaantumisaste (Gearing) %	=	$\frac{\text{Korolliset velat} - \text{likvidit varat}}{\text{Oma pääoma} + \text{vähemmistöosuudet}} \times 100$
Osinko tuloksesta %	=	$\frac{\text{Osakekohtainen osinko}}{\text{Osakekohtainen tulos}} \times 100$
Efektiivinen osinkotuotto %	=	$\frac{\text{Osakekohtainen osinko}}{\text{Osakeantikorjattu pörssikurssi tilinpäätöspäivänä}} \times 100$
Hinta / voittosuhte, P/E	=	$\frac{\text{Pörssikurssi tilikauden lopussa}}{\text{Tulos / osake}}$

TYTÄRYHTIÖT

	Kokonaismyynni (1 000 mk) 1997/98	Muutos %	Liikevaihto (1 000 mk) 1997/98	Muutos %	Henkilömäärä 31.3.		Konsernin omistus %
					1998	1997	
MATKATOIMISTOALA							
Suomen Matkatoimisto Oy							
Toimitusjohtaja Pertti Pirskanen	1 614 105	14	169 407	15	605	573	99,8
Matkatoimisto Oy Area							
Toimitusjohtaja Timo Mannermaa	1 208 918	14	112 527	9	441	427	100,0
Estravel AS, Viro							
Toimitusjohtaja Aivo Takis	114 183	43	14 207	30	95	98	72,0
Kuopion Matkatoimisto Oy							
Toimitusjohtaja Pertti Pirskanen	88 919	91	11 120	93	43	45	99,8
Finlandia Travel Agency Ltd, Englanti							
Vt. toimitusjohtaja Antero Lahtinen	85 481	- 4	11 353	23	27	27	100,0
ZAO Norvista, Venäjä							
Toimitusjohtaja Anneli Karppinen	46 541	383	3 909	318	20	17	100,0
Finlandia Agence de Voyages S.A.R.L., Ranska							
Toimitusjohtaja Leena Uurala-Corbion	26 447	19	3 839	1	13	7	99,8
Varkauden Matkatoimisto Oy							
Toimitusjohtaja Leena Eräntie	26 026	103	2 459	82	14	14	79,6
Mikkelin Matkatoimisto Oy							
Toimitusjohtaja Heleena Mutanen	22 193	11	2 232	6	9	10	51,0
Norvista Travel AB, Ruotsi							
Toimitusjohtaja Billy Carlsson	14 074	0	4 348	19	14	9	100,0
Norvista S.R.L., Italia							
Toimitusjohtaja Marisa Impellizzeri	12 141	45	3 885	158	5	3	100,0
Norvista B.V., Alankomaat							
Toimitusjohtaja Danny Ostendorf	10 157	-	3 358	-	5	4	100,0
Norvista Reisen GmbH, Saksa							
Toimitusjohtaja Merja Pollok	7 282	263	7 282	263	6	7	100,0
VALMISMATKATOIMINTA							
Oy Aurinkomatkat - Suntours Ltd Ab							
Johtaja Jukka Salama	812 618	14	762 408	13	261	242	97,1
Oy Finnmatkat - Finntours Ab							
Johtaja Mikko Pietarinen	378 590	20	350 652	19	141	139	100,0
Finnair Travel Services Oy							
Toimitusjohtaja Timo Heinonen	84 000	5	80 345	6	104	102	100,0
Norvista Ltd, USA							
Toimitusjohtaja Tarja Ruuska	33 742	29	8 741	27	13	15	100,0
Norvista Travel Ltd, Kanada							
Toimitusjohtaja Jyrki Eriksson	10 248	7	1 405	- 6	4	4	100,0
MUUT TOIMIALAT							
Amadeus Finland Oy							
Matkailualan varaus- ja informaatiojärjestelmäpalvelut							
Toimitusjohtaja Kari Koli	68 118	11	68 118	11	42	39	95,0
Finnair Gateway Ravintolat Oy							
Hotelli- ja ravintolatoiminta							
Toimitusjohtaja Anssi Komulainen	66 242	332	66 242	332	164	164	100,0
Finn catering Oy							
Catering - toiminta							
Toimitusjohtaja Leo Eerikas	57 103	8	57 103	8	121	126	100,0
Malmilento Oy							
Lentotoiminta							
Toimitusjohtaja Pekka Välimäki	6 415	113	6 415	113	-	-	100,0
Kiinteistöyhtiöt							
	1 983	1	1 983	1	1	1	100,0
BMR Balti Meediareklaami AS, Viro							
Mainostoimisto							
Toimitusjohtaja Tiia Raidma	1 283	- 14	1 283	- 14	10	11	72,0
	4 796 809	18	1 754 621	19	2 158	2 084	

FINNAIR-KONSERNIN LIIKENNETIETOJA

	1993/94	1994/95	1995/96	1996/97	1997/98
ULKOMAAN REITTILIIKENNE					
Lentotunteja	71 118	84 301	100 130	102 215	111 968
Lentokilometrejä	45 550 000	52 474 000	62 250 000	63 450 000	70 611 000
Tarj.henkilökilometrejä	7 914 545 000	10 021 335 000	11 696 404 000	11 612 462 000	12 890 491 000
Maks.henkilökilometrejä	4 811 651 000	6 617 674 000	7 892 862 000	7 827 823 000	9 024 728 000
Matkustajakuormitussuhde %	60,8	66,0	67,5	67,4	70,0
Tarj.tonnikilometrejä	1 136 434 000	1 413 745 000	1 614 600 000	1 680 417 000	1 868 040 000
Maks.tonnikilometrejä	610 242 000	802 337 000	936 039 000	967 191 000	1 121 680 000
Painokuormitussuhde %	53,7	56,8	58,0	57,6	60,0
Matkustajia	2 144 340	2 802 980	3 261 879	3 330 676	3 781 060
Rahtia (1000 kg)	35 621	43 335	45 920	51 618	60 194
Postia (1000 kg)	6 718	6 932	7 740	8 220	8 807
KOTIMAAN REITTILIIKENNE					
Lentotunteja	44 759	45 185	45 787	47 523	49 157
Lentokilometrejä	18 393 000	18 293 000	18 612 000	19 131 000	19 955 000
Tarj.henkilökilometrejä	1 647 980 000	1 648 074 000	1 693 606 000	1 769 312 000	1 957 863 000
Maks.henkilökilometrejä	818 313 000	869 019 000	918 509 000	999 617 000	1 138 167 000
Matkustajakuormitussuhde %	49,7	52,7	54,2	56,5	58,1
Tarj.tonnikilometrejä	169 798 000	170 045 000	179 462 000	195 015 000	218 500 000
Maks.tonnikilometrejä	72 890 000	77 452 000	80 928 000	87 708 000	100 202 000
Painokuormitussuhde %	42,9	45,5	45,1	45,0	45,9
Matkustajia	1 864 355	1 957 498	2 050 172	2 230 951	2 527 051
Rahtia (1000 kg)	4 248	4 624	4 608	4 657	4 911
Postia (1000 kg)	898	1 214	1 158	949	1 129
TILAUSLENTOLIIKENNE					
Lentotunteja	18 359	14 767	16 356	17 832	17 841
Lentokilometrejä	12 956 000	10 006 000	11 000 000	12 269 000	12 374 000
Tarj.henkilökilometrejä	3 594 812 000	2 426 299 000	2 284 557 000	2 549 558 000	2 593 467 000
Maks.henkilökilometrejä	3 122 078 000	2 048 929 000	1 921 114 000	2 170 417 000	2 255 793 000
Matkustajakuormitussuhde %	86,8	84,4	84,1	85,1	87,0
Tarj.tonnikilometrejä	355 604 000	236 391 000	223 448 000	252 681 000	262 517 000
Maks.tonnikilometrejä	289 956 000	187 981 000	175 445 000	198 817 000	206 492 000
Painokuormitussuhde %	81,5	79,5	78,5	78,7	78,7
Matkustajia	911 158	671 287	650 478	718 241	758 871
Rahtia (1000 kg)	2 654	1 424	1 009	1 189	1 670
Postia (1000 kg)	29	35	49	35	19
LENTOTOIMINTA YHTEENSÄ					
Lentotunteja	134 236	144 253	162 273	167 570	178 966
Lentokilometrejä	76 899 000	80 773 000	91 862 000	94 850 000	102 940 000
Tarj.henkilökilometrejä	13 157 337 000	14 095 708 000	15 674 567 000	15 931 332 000	17 441 821 000
Maks.henkilökilometrejä	8 752 042 000	9 535 622 000	10 732 485 000	10 997 857 000	12 418 688 000
Matkustajakuormitussuhde %	66,5	67,6	68,5	69,0	71,2
Tarj.tonnikilometrejä	1 661 836 000	1 820 181 000	2 017 510 000	2 128 113 000	2 349 057 000
Maks.tonnikilometrejä	973 088 000	1 067 770 000	1 192 412 000	1 253 716 000	1 428 374 000
Painokuormitussuhde %	58,6	58,7	59,1	58,9	60,8
Matkustajia	4 919 853	5 431 765	5 962 529	6 279 868	7 066 982
Rahtia (1000 kg)	42 523	49 383	51 537	57 464	66 775
Postia (1000 kg)	7 645	8 181	8 947	9 204	9 955

LIIKENNETIETOJEN SELITYKSET

Tarjottu henkilökilometri

Tarjolla ollut paikkamäärä x lennetty matka kilometreissä*

Maksettu henkilökilometri

Kuljetettu matkustajamäärä x matkustajan matkan pituus kilometreissä*

Matkustajakuormitussuhde %

Maksettujen henkilökilometrien %-osuus tarjotuista henkilökilometreistä

Tarjottu tonnikilometri

Tarjolla ollut kuormatila (tonneissa) x lennetty matka kilometreissä*

Maksettu tonnikilometri

Kuljetettu kuorma (matkustajat, rahti, posti tonneissa) x kuljetusmatkan pituus kilometreissä*

Painokuormitussuhde %

Maksettujen tonnikilometrien %-osuus tarjotuista tonnikilometreistä

*) Kilometrit ovat IATA:n isoympyräetäisyyksiä

Tänä vuonna 75-vuotissyntymäpäiväänsä viettävä Finnair on yksi maailman vanhimmistalento-yhtiöistä. Aero O/Y:n perustamisesta tehty asiakirja allekirjoitettiin Helsingissä 12. syyskuuta v.1923. Yhtiö merkittiin kaupparekisteriin 9. lokakuuta ja ensimmäisessä yhtiökokouksessa marraskuun 1. päivänä päätettiin lentotoiminnan aloittamisesta. Tätä pidetään myös yhtiön virallisena perustamispäivämääränä.

Aero O/Y:n perustaja oli konsuli Bruno Otto Lucander, joka oli vuodesta 1918 alkaen toiminut Suomen Välitys-Keskus O/Y:n toimitusjohtajana ja sitä kautta saanut kosketuksen lentoliikenteeseen. Aeron muita perustajajäseniä olivat liikemiehet Gustaf Snellman ja Fritiof Åhman. Yhtiön osakepääoma oli 500 000 markkaa, jota jo tosin joulukuun 12. päivänä samana vuonna lisättiin miljoonalla markalla.

KATAJANOKAN LENTOSATAMASTA

Liikennöinti aloitettiin Junkers F13 -koneella 20. maaliskuuta 1924 Helsingistä Tallinnaan. Kone oli yksitasoinen ja -moottorinen sekä varustettu suljettulla matkustamolla, jossa oli paikat neljälle matkustajalle. Koneen miehistönä oli lentäjä ja mekaanikko.

Aeron kotikenttä oli Katajanokka, josta Junkersit lensivät talvisin suksilla ja kesäisin kellukkeilla varustettuina. Kesällä v.1924 Aero alkoi lentää myös Tukholmaan. Junkersit varustettiin kellukkein, koska Tukholmassa tai Helsingissä ei ollut maalentokenttiä.

Tukholmasta oli junayhteys Göteborgiin, josta pääsi lentoteitse Kööpenhaminaan, Osloon ja Lontooseen. Aeron Tallinnan-reitti puolestaan tarjosi yhteyden Königsbergiin, josta pääsi edelleen junalla Berliiniin. Tältä päivältä tuttua lentoyhtiöyhteistyötä harjoitettiin siis jo heti toiminnan alusta lähtien.

Ensimmäisenä toimintavuonnaan Aero kuljetti 269 matkustajaa, jotka tänä päivänä mahtuisivat kaikki yhdellä kertaa Finnairin nykyisiin laajarunkoiisiin 350 paikkaisiin MD-11 -koneisiin – ja tilaa jäisi vielä seuraavankin vuoden matkustajille.

MAALENTOASEMILLE

Aerossa toivottiin lentojen siirtämistä maakentille, mutta 60.000:n järven maassa ei kuitenkaan oltu kovinkaan halukkaita maakenttiä rakentamaan. Ensimmäinen siviililentoasema avattiin Turun Artukaisissa syyskuussa 1935. Tukholman

Bromman avaus toukokuussa 1936 lisäsi painetta avata myös Helsingin maalentoesema.

Helsingin Malmin lentoasema vihittiin käyttöön toukokuussa 1938, mutta lennot siltä aloitettiin jo 1936. Aero lensi viimeisen kellukekonelentonsa Helsingin Katajanokalta Tukholmaan Lindarängeniin joulukuussa 1936. Tämän jälkeen laivasto muutettiin pyöräkoneiksi, ja Aero toimi viimein maanpinnalta. Aeron lentokonekalusto koostui Junkers 52/53 ja Dragon Rapide -koneista

VALTIONYHTIÖKSI

Sodan jälkeen Aero siirtyi uuteen aikakauteen. Oli selvä, ettei se yksityisenä yhtiönä selviäisi edessä olevista huomattavista kalustohankinnoista ja kohonneista toimintakustannuksista. Vuonna 1946 Aeron osake-enemmistö siirtyi Suomen valtiolle. Ylijäävän 30 prosenttia osakkeista jakoivat yksityiset osakkeenomistajat, lähinnä yritykset. Omistussuhteet säilyivät lähes ennallaan, kunnes Finnairin osakkeet alettiin noteerata Helsingin

Aero Oy:n ensimmäinen lentokone oli Junkers F13, D-335, "Regenpfeifer". Bruno Lucander on alhaalla oikealla. Lentäjät ovat Hans Lindenberg (vas.) ja Gunnar Lihl (oik).

Arvopaperipörssissä vuonna 1989.

LENTOEMÄNNÄT TOIVAT PALVELUN

Sodan jälkeen uudeksi konetyypiksi tuli Douglas DC-3, joita oli satamäärin saatavissa USA:n Euroopassa sijaitsevista armeijan ylijäämävarastoista. Aero teki saman valinnan kuin monet muut lentoyhtiöt, sodan jälkeen DC-3 edusti nykyaikaisinta saatavissa olevaa liikennekoneetta.

Suihkuliikennettä Caravellellä kuvaava kuvio 1960-luvulta.

Lentokalustoa vuosien varrelta:

1. Junkers F13, D-506, "Bergflik", 1925.
2. Junkers F13, K-SALE, "Spatz", 1928.
3. Junkers Ju 52/3m, OH-ALK, "Sampo", 1932.
4. Junkers Ju 52/3m, OH-ALL, "Kaleva", 1936
5. DC-3, OH-LCA, "Sotka", 1946.
6. Convair 440-40, OH-LRF, 1957.
7. Caravelle, OH-LEA, "Sinilintu" 1960.
8. Super Caravelle, OH-LSE, "Lahti", 1964.
9. DC-8-62CF, OH-LFR "Paavo Nurmi", 1969.

Vuonna 1947 liikennöinnin alkaneiden "kolmosten" myötä Aero alkoi käyttää koneissaan myös nimeä Finnish Air Lines. Kesäkuussa aloittivat yhtiön ensimmäiset lentoemännät. Kesäaikaan tarjottiin virvoitusjuomia, kunnes säiden viiletyksessä otettiin tarjoiluun kuuma lihaliemi ja -piirakka. Vuonna 1948 tarjottiin jo lounaaksi nakkia ja perunasalaattia.

Yhtiön viettäessä 25-vuotispäiväänsä vuonna 1948, työntekijöitä oli yhteensä 267. Näihin kuului 12 ohjaajaa, 11 lentoemäntää, 11 lentosähköttäjä ja 11 lentoemäntää. Matkustajia kuljetettiin lähes 61 000.

Vuosi 1952 oli merkityksellinen paitsi Aerolle myös koko Suomelle. Helsingissä pidetyt olympialaiset lisäsivät matkus-

tajamääriä, ja vuonna 1952 Aero kuljetti ensimmäisen kerran yli 100 000 matkustajaa. Yhtiö sai uuden kotikentän, sillä kesäkuussa avattiin Helsingin lentoasema Seutulan lähialueella, jonne Aero siirsi kaikki lentonsa lokakuussa.

PAINEISTETTU MATKUSTAMO

Vuonna 1953 käyttöön otettu Convair oli yhtiön ensimmäinen kone, jossa oli paineistettu matkustamo ja nykyaikainen runkorakenne, moottorit sekä järjestelmät. Samana keväänä Aero alkoi käyttää markkinoinnissa nimeä Finnair.

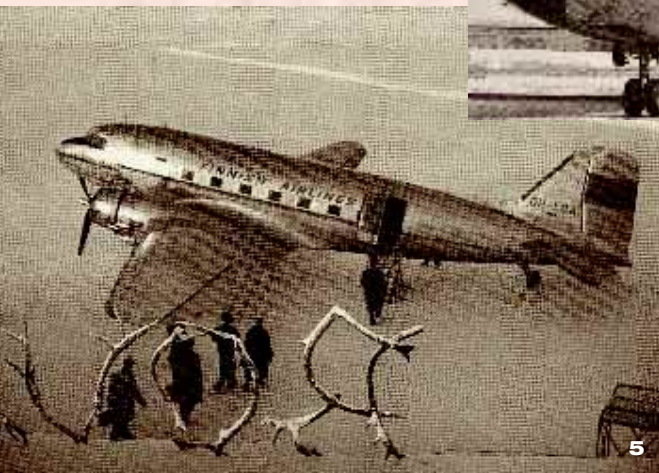
Convairien myötä yhtiön reittikohteet lisääntyivät. Lokakuussa 1953 avattiin reitti Pariisiin ja syyskuussa 1954 Lontooseen. Finnair oli ensimmäinen länsiyh-

tiö, joka aloitti sodan jälkeen liikenteen Moskovaan helmikuussa 1956. Myös Suomessa reittikohteet lisääntyivät ja jo vuonna 1957 kotimaan reittiverkosto oli Euroopan tiheimpiä.

SUOMI SIIRTYI SUIHKUAIKAAN

Viisikymmentäluvun lopulla suihkukoneet eivät vielä olleet laajassa käytössä. Caravelle oli ensimmäinen lyhyille ja keskipitkille matkoille suunniteltu suihkumootoreilla varustettu liikennekone. Keväällä 1960 Finnair oli ensimmäinen pienekö lentoyhtiö, joka siirtyi suihkukauteen ja maailman ensimmäinen lentoyhtiö, joka operoi suihkumatkustajakonetta kahden hengen ohjaamomiehistöllä kolmen sijasta.

Verrattuna Finnairin aikaisempiin konetyyppeihin Caravelle oli täysin erilainen. Sen kaksi Rolls-Royce Avon -suihkumootoria kuljettivat konetta 800 tuntikilometrin nopeudella ja samalla takasivat erinomaisen hiljaisen matkustamon. Ensimmäisen luokan tarjoiluun kuului päivittäin vaihtuva ruoka viineineen. Turistiluokassa tarjottiin kylmä ateria.

AERO OY

AERO OY

AERO OY.

AERO OY

AERO OY

AERO
FINNISH AIR LINES

AERO
FINNAIR

FINNAIR
AERO OY

1923 **40** 1963

FINNAIR
AERO OY

FINNAIR

1923 **45** 1968

FINNAIR 1973
1923
50

FINNAIR 75
Aika lentää

FINNAIR

Ajan kulku näky
myös yhtiön logon
kehityksessä.

Koneessa oli Finnairin alkupe-
räisessä versiossa 16 ensim-
mäisen luokan ja 57 turistiluokan
paikkaa. Koneet alkoivat
liikennöidä moniin Euroopan
kohteisiin.

ETELÄN TILAUSLENNOT

Caravelle-koneet toivat Finnairille mahdollisuuden harjoittaa tilauslentoliikennettä. Viisikymmenluvun lopulla yhtiön toimintaa tilauslentomarkkinoilla oli rajoittanut IATAn säännös, joka kielsi jäsenyhtiöiltä seuraamatilauslennot.

Vuonna 1961 Finnair perusti Polar-Air Oy:n tilauslentojen hoitamiseksi ja vuotta myöhemmin toiminta siirtyi Karairille, jonka osakkeita Finnair hankki äänienemmistöön oikeuttavan määrän. Keväällä 1962 Caravellet lensivät tilauslentosarjoja Teneriffalle, Palma de Mallorcan ja Riminiin. Näin Finnair siirsi eurooppalaisen tilauslentoliikenteen suihkukauteen. Yhtiö oli yksi ensimmäisistä, jotka käyttivät suihkukalustoa Euroopan tilauslentoliikenteessä.

ALUEVALTAUKSIA JA AMERIKKAAN

Super Caravellet aloittivat liikenteen elokuussa 1964. Ne lensivät pian Milanoon, Hampuriin, Amsterdamiin, Pariisiin, Tukholmaan, Frankfurtiin, Göteborgiin, Kööpenhaminaan, Luxemburgiin, Barcelonaan ja Malagaan. Yhtiön reittiliikenteestä vuonna 1967 hoidettiin 95 prosenttia suihkukoneilla.

Lentoliikenteen lisääntyessä jatkuvasti valtio aloitti syksyllä 1966 Helsingin uuden lentoaseman rakentamisen. Seutulan Lentoasema otettiin käyttöön keväällä 1969. Vuonna 1977 nimi muuttui Helsinki-Vantaan lentoasemaksi.

Vuoden 1968 alussa Finnair julkisti uuden liikemerkkinsä, ja myös yhtiön nimi muuttui virallisesti Finnair Oy:ksi. Yhtiö oli ottamassa suurta harppausta Atlantin yli.

Tammikuussa 1966 Finnair avasi toimiston New Yorkissa. Marraskuussa tilattiin kaksi nelimoottorista Douglas DC-8-konetta, jotka olivat erityisen pitkille matkoille tarkoitettuja matkustajakoneita. Reittiver-

siossa kone kuljetti 16 ensimmäisen luokan ja 124 turistiluokan matkustajaa. Lennot Helsingistä Kööpenhaminan ja Amsterdamin kautta New Yorkiin alkoivat toukokuussa 1969.

Ensimmäisen laajarunkoisen lentokoneensa, DC-10-30-koneen, Finnair sai vuoden 1975 alussa. Maaliskuun lopussa "kymppi" aloitti Pohjois-Amerikan liikenteessä. Ensimmäiset DC-9-koneet taas olivat lentäneet jo lähinnä kotimaan liikenteessä vuodesta 1971.

KAUKOITÄÄN

Vuonna 1983 Finnair aloitti maailman ensimmäisen ja ainoan välilaskuttoman lennon Länsi-Euroopan ja Tokion välillä lisäpolttoainetankin varustetulla DC-10-koneella. Lentoaika oli 13 tuntia pohjoisnavan yli. Vuonna 1991 Finnair sai oikeuden lentää Tokioon suoraan Siperian yli. Oikaisu vähensi yhdensuuntaisen lennon aikaa noin kolme tuntia.

Vuonna 1988 aloitettiin suora lento Helsingistä Pekingiin. Näin aukesi ensimmäisen länsieurooppalaisen lentoyhtiön välilaskuton yhteys Euroopan ja Kiinan välillä.

Finnair vastaanotti ensimmäisenä lentoyhtiönä maailmassa MD-11-matkustajakoneen joulukuussa 1990 ja oli myös ensimmäisenä maailmassa aloittamassa kaupallisia lentoja tällä konetyypillä.

Finnairin koko historiansa aikana kuljettamien matkustajien määrä ylitti 100 miljoonaa 17. joulukuuta 1995.

TURVALLINEN JA TÄSMÄLLINEN

1990-luvulla Finnair on tullut tunnetuksi hyvän palvelun yhtenä maailman turvallisimmista ja täsmällisimmistä lentoyhtiöistä. Maailman arvostetuin viinilehti Decanter palkitsi v. 1997 Finnairin businessluokan viinit maailman parhaina. Menestystä voidaan pitää mitattavimpana, mihin Finnair on viinisektorilla koskaan yltänyt.

Amerikkalainen Business Traveler -lehti puolestaan arvioi saman vuoden heinäkuussa Finnairin viinikellarin lentoyhtiöiden parhaaksi. Yleensä vain huipputason ravintoloille myönnet-

tävää Chaîne des Rôtisseurs -kilpeä yhtiöllä on ollut oikeus käyttää jo vuodesta 1979 tunnustuksena ateriatarjoilun korkeasta tasosta.

Kansainvälinen tämän päivän eurosuomalainen lentää 60 lomalentokohteeseen, Finnairin reittiverkko puolestaan ulottuu 45 kohteeseen, joista kaukaisimmat ovat New York, Miami, San Francisco ja Toronto Pohjois-Amerikassa sekä Singapore ja Bangkok Kaukoidästä. Tokioon, Beijingiin ja Osakaan lennetään välilaskutta Siperian yli.

Kotimaassa Finnairilla on lentoja kaikkiaan 22 kohteeseen. Kotimaan lentoverkko on yksi maailman tiheimmistä verrattuna asukasmäärään.

LENTOLIIKENTEEN VAPAUTUMINEN JA KANSAINVÄLISTYMINEN

Viimeisin vuosikymmen on ollut Finnairille erityisesti kansainvälistymisen ja yhteistyön aikakautta. Vuosi 1994 toi mukanaan ETA-säännösten mukaiset vapaudet kuljettaa matkustajia Suomen ja päätekohteeseen lisäksi myös välilaskukohteesta eteenpäin. Finnair on ollut yksi Euroopassa avautuneita uusia mahdollisuuksia eniten hyödyntäneitä lentoyhtiöitä. Yhteistyökumppanilento-yhtiöitä Finnairilla on lähes 20. Tärkein näistä on British Airways.

Tukholman liikennekeskuksen rakentaminen on viime vuosina noussut tärkeäksi liiketoiminnan osatekijäksi. Tukholman Arlandan lentoaseman liikenteestä jo neljännes tapahtuu Finnairin liikennöimänä. Kohteita naapurimaan pääkaupungista on 18 ja päivittäisiä lentoja 55.

Finnairin kotikenttä, Helsinki-Vantaan lentoasema on valmistuneen IATA-tutkimuksen mukaan Euroopan paras ja maailman toiseksi paras heti Singaporen jälkeen. Gateway-matkustus Helsingin kautta on sekä merkittävä osa Finnairin liiketoimintaa 90-luvulla.

Yhtiön 75-vuotisesta historiasta on valmisteilla erillinen juhla-lakirja.

YHTEYSTIETOJA

FINNAIR OYJ:N PÄÄKONTTORI

Tietotie 11 A
Helsinki-Vantaan lentoasema
PL 15
01053 Finnair
puhelin (09) 81 881
fax (09) 818 4401

FINNAIR OYJ :N TYTÄRYHTIÖITÄ

Amadeus Finland Oy

Dagmarinkatu 4
PL 278
00101 Helsinki
puhelin (09) 818 799
fax (09) 490 427

Matkatoimisto Oy Area

Päivärinnankatu 1
PL 6
00251 Helsinki
puhelin (09) 818 383
fax (09) 818 3245

Oy Aurinkomatkat-Suntours Ltd Ab

Dagmarinkatu 4
PL 287
00101 Helsinki
puhelin (09) 12 331
fax (09) 818 7008

Finnair Gateway Ravintolat Oy

Helsinki-Vantaan Lentoasema
01530 Vantaa
puhelin (09) 818 3606
fax (09) 818 3609

Finnair Travel Services Oy

Dagmarinkatu 4
PL 275
00101 Helsinki
puhelin (09) 818 787
fax (09) 818 7818

Finn catering Oy

Valimokuja 2
PL 38
01511 Vantaa
puhelin (09) 8700 250
fax (09) 8700 2515

Oy Finnmatkat-Finntours Ab

Dagmarinkatu 4
PL 840
00101 Helsinki
puhelin (09) 175 344
fax (09) 818 7280

Kuopion Matkatoimisto Oy

Kauppakatu 22
70100 Kuopio
puhelin (017) 265 6100
fax (017) 265 6101

Malmilento Oy

Tietotie 11A
01530 Vantaa
puhelin (09) 818 81
fax (09) 818 6803

Mikkelin Matkatoimisto Oy

Porrassalmenkatu 23
50100 Mikkeli
puhelin (015) 321 100
fax (015) 321 1010

Suomen Matkatoimisto Oy

Kaivokatu 10 A
PL 319
00101 Helsinki
puhelin (09) 18 261
fax (09) 612 1547

Varkauden Matkatoimisto Oy

Ahlströminkatu 8
78250 Varkaus
puhelin (017) 551 0511
fax (017) 551 0555

NORVISTA TOIMISTOT

AMSTERDAM

Norvista B.V.

World Trade Center
Schiphol Boulevard 185
1118 BG Schiphol Airport
puhelin + 31-20-316 4023
fax + 31-20-3

DUBLIN

Norvista

Main Terminal, Arrivals Hall,
Dublin Airport
Dublin
puhelin + 353-1-844 6565
fax + 353-1-844 6557

FRANKFURT

Norvista Reisen GmbH

Karlstrasse 12
D-60329 Frankfurt/M
puhelin + 49-69-24 29 7730
fax + 49-69-24 29 7790

LONTOO

Norvista

227 Regent Street
London W1R 8PD
puhelin + 44-171-409 7333
fax + 44-171-409 0553, -408 0932

MILANO

Norvista Srl

Via Larga 2
I-20122 Milan
puhelin + 39-2-8901 0294, -95
fax + 39-2-8901 0297

MOSKOVA

ZAO Norvista

Myasnitskaya 35
10100 Moscow
puhelin + 7-095-204 1630
fax + 7-095-204 1380

NEWYORK

Norvista Inc.

228 East 45th Street
New York, NY 10017
puhelin + 1-212-818 1198
fax + 1-212-818 0585

PARIISI

Norvista

19 Rue de Choiseul
F-75002 Paris
puhelin + 33-1-49 24 0597
fax + 33-1-40 17 0500

PIETARI

ZAO Norvista

Ul.Kazanskaya 44
(ent. ul.Plekhanova)
190031 St.Petersburg
puhelin + 7-812- 326 1850,
-1856, -1857
fax + 7-812-326 1858

RIIKA

Norvista

Kr.Barona 13/15, Astrides House
LV-1011 Riga
puhelin + 371-7-217617
fax + 371-7-287977

TUKHOLMA

Norvista Travel AB

Box 38 183 (Fatburs kvarngatan 10)
SE-100 64 Stockholm
puhelin + 46-8-720 3330
fax + 46-8-720 4092

TALLINNA

Estravel AS

BOX 3727 (Suur-Karja 15)
EE-0090 Tallinn
puhelin + 372-6-266 200
fax + 372-6-266 202

TORONTO

Norvista Ltd

20 York Mills Road, Suite 402
Toronto, North York, ON M2P2C2
puhelin + 1-416-222 0740
fax + 1-416-222 5004

VILNA

Norvista

2 Gediminas Street
LT-2000 Vilnius
puhelin + 370 2 225 803
fax + 370 2 225 810

VUOSIKERTOMUS 1997/1998